



มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY

วารสารฟ้าเหนือ

Fa Nuea Journal



ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน 2560

Vol. 9 No.1 January-June 2017

ISSN : 1906-5329 (Print) ISSN : 2465-4981 (Online)



คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
FACULTY OF HUMANITIES CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY

ที่มา : ภาพถ่ายหน้าปก ภาพถ่ายประดับฟ้อนสืบ จากงาน "สืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น" <http://www.bloggang.com>



ในวาระแห่งความโศกเศร้าทั้งแผ่นดิน ปวงข้าพระพุทธเจ้า
กองบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำวารสารฟ้าเหนือพิจารณา
เปลี่ยนสีปกวารสารฉบับที่ 1/2560 และฉบับที่ 2/2560 เป็น
สีขาวดำ เพื่อถวายอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช พระผู้เสด็จสู่สวรรคาลัยพร้อมปณิธานตั้งใจ
ปฏิบัติหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการอันเป็นประโยชน์แก่ชาติ
บ้านเมืองน้อมนำคุณธรรม สริยธรรมตามรอยพระราชดำริมาเป็น
หลักในการประกอบหน้าที่การงานอย่างเต็มความสามารถสืบไป



ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้

ปวงข้าพระพุทธเจ้า

กองบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำวารสารวิชาการฟ้าเหนือ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่



คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม - มิถุนายน 2560

Fa Nuea
Journal

FACULTY OF HUMANITIES CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY





คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ



ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2560

ISSN : 1906-5329 (Print) ISSN : 2465-4981 (Online)

Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University

เจ้าของ	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ต.บ้านดู่ อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5377-6013 โทรสาร 0-5377-6025 E-mail : fanuea.crru@gmail.com	
วัตถุประสงค์	เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ปรัชญาและศาสนา ภาษาและภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี วรรณคดีและวรรณกรรม ศิลปะ ดนตรี และการแสดง และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การพัฒนาสังคมและชาติพันธุ์ศึกษา	
กำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ	ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม	
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย มุ่งไธสง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ คล้ายสุวรรณ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
บรรณาธิการ	อาจารย์ ดร.สหทัยา สิทธิวิเศษ	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานุกุล	
กองบรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณศุภมาส เองฉ้วน รองศาสตราจารย์ ดร.สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ อาจารย์ ดร.ณัฐพล สันธิ	ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการ

อาจารย์ ดร.วรรณวิรัตน์ตุงคะเวทย์	กรรมการ
อาจารย์ดร.สมยศจันทร์บุญ	กรรมการ
อาจารย์สมประสงค์ แสงอินทร์	กรรมการ
อาจารย์พรหมมินทร์ ช่งสิริศักดิ์	กรรมการ
อาจารย์จรงค์ มณีวรรณ	กรรมการ
อาจารย์กรชนก นันทกนก	กรรมการ
อาจารย์พรเทพ สุวรรณศักดิ์	กรรมการ
อาจารย์วรพล ฐูปมงคล	กรรมการ
อาจารย์วีรัชย์ พันธุ์สีบ	กรรมการ
อาจารย์ชิตชนก ยมจินดา	กรรมการ
อาจารย์เมษธิดา วันใจ	กรรมการ
อาจารย์ปรียาภา บิชอบ	กรรมการ
อาจารย์อัลณิกา ต๊ะบุญเรือง	กรรมการ
อาจารย์อรทัย ชันโท	กรรมการและเลขานุการ
ฝ่ายจัดการ	
นายเฉลิมพล ใจชุ่มเต็ม	ประธานกรรมการ
นายเอกสิทธิ์ สะอิ่งแก้ว	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการตรวจประเมินบทความและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์
- ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ
- ศาสตราจารย์อัจฉรา ชิวพันธ์
- ศาสตราจารย์ ดร.Li Yinsheng
- ศาสตราจารย์ ดร.Chen Ronglin
- รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ สายแสง
- รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี สรณสถาพร
- รองศาสตราจารย์ ดร.สีห์กุล กรรต์นเสถียร
- รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ อยู่เย็น
- รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์
- รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา
- รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี
- รองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย มุ่งไธสง
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ คล้ายสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานุกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช
อาจารย์ ดร.ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล
รองศาสตราจารย์ ดร.สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณศุภมาส เอ่งฉ้วน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรวิ บุญนาค
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ ปักขาสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ เฉิดฉินนภา
อาจารย์ ดร.สหัทยา สิทธิวิเศษ

ออกแบบและพิมพ์ที่

ร้านสินอักษรการพิมพ์ 888

188 หมู่ 3 ต.ท่าสาย อ.เมือง จ.เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 08-9435-0866

-
- บทความทุกเรื่องในวารสารได้รับการประเมินและตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)
 - ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือว่าเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ
 - สามารถดาวน์โหลดเงื่อนไขการส่งและรูปแบบบทความ ได้ที่ <http://research.cru.ac.th/fanuea/>



สารบัญ

The Shadowing Class for Thai Students of Basic Japanese Learners: A Case Study at Chiang RaiRajabhat University <i>Yuichi Nishikita</i>	7
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่เรียน โดยการใช้การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม	19
<i>สุภาพร เดวีเยะ</i> A Study of Learning Achievement and Academic Service of Students in English Studies Major, the Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University Taught by Using Service Learning <i>Supaporn Tewiya</i>	
การวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารและคุณค่าในนิราศ พระยามหามุนีภาพไปเมืองจีนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา <i>สุกัญญา ขลิบเงิน</i> Analysis of composition of phrase and value of (Thai poetry) Niratpayamahanupabpaimuangjin, for comprehension in Art of Thai language <i>Sukanya Klibngoan</i>	30
สภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย <i>บุญทิวา สิริชยานุกูล</i> The Problem of Chinese students in Thai writing, Chiang Rai Rajabhat University <i>Bunthiwa Sirichayanukul</i>	38
泰国华侨华人与中国软实力的提升 Overseas Chinese in Thailand and the Promotion of Chinese Soft Power <i>Kirattaya Laotrakunchai</i>	50
赣南客家祭祀文化简述 Brief introduction of Gannanhakka worship culture <i>Wang Gaowenand Ding Yuexiang</i>	60



บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับที่ 1/2560 นี้ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน ในฉบับนี้กองบรรณาธิการคัดเลือกบทความที่ช่วยพัฒนาเทคนิคการเรียนรู้หลากหลายภาษา ได้แก่ภาษาญี่ปุ่นในบทความเรื่อง **The Shadowing Class for Thai Students of Basic Japanese Learners: A Case Study at Chiang Rai Rajabhat University** ภาษาอังกฤษในบทความเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและภาษาไทยในบทความเรื่อง การวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารและคุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน เพื่อพัฒนาความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา และบทความเรื่อง สภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สำหรับบทความสะท้อนองค์ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมต่างชาติในฉบับนี้ กองบรรณาธิการคัดเลือกบทความที่สะท้อนองค์ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน 2 บทความในบริบทที่แตกต่างกันได้แก่บทความเรื่อง **泰国华侨华人与中国软实力的提升 (Overseas Chinese in Thailand and the Promotion of Chinese Soft Power)** และบทความเรื่อง **赣南客家祭祀文化简述 (Brief introduction of Gannan hakka worship culture)**

ขอขอบพระคุณนักวิชาการเจ้าของผลงานบทความทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านจะได้ประโยชน์จากบทความวิชาการและบทความวิจัยทั้ง 6 เรื่องที่กองบรรณาธิการตั้งใจรวบรวมไว้ในวารสารวิชาการฟ้าเหนือฉบับนี้



(อาจารย์ ดร.สหัทยา สิทธิวิเศษ)
บรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ



The Shadowing Class for Thai Students of Basic Japanese Learners: A Case Study at Chiang Rai Rajabhat University

Yuichi Nishikita

Japanese Program, Humanities, Chiangrai Rajabhat University

E-mail: spq93kx9@gmail.com

Abstract

The author focused on shadowing with concerning the way to improve communicative competence of students who cannot speak well. The studies have been reported that shadowing is effective for improving listening skill and accent especially. But there is a little study reported how shadowing effect on communicative competence as far as I know. There are some reasons. 1) How to teach to improve communicative competence of learners has not established yet. 2) Test to evaluate the ability of communicative competence is developing now. The author decided to survey how shadowing method contributes to improving communicative competence through experiment. The purposes of this study are 1) Aiming to improving communicative competence through shadowing method and finding how shadowing method effect on communicative competence, 2) Finding how shadowing method effect on learners belief. The survey was conducted in the following order, 1) Pre-test 2) Shadowing class 3) Post-test. The survey revealed that 1) We have students more conscious of prosody to improve the quick reaction of communicative competence in a short time, 2) Through the shadowing experiment, students adopted linguistic expression and promoted automation. 3) Considering cognitive side, students show positive attitude to shadowing learning method 4) Students realized shadowing class improve their own abilities of listening and pronunciation

In this survey, the author used SPOT (Simple Performance-Oriented Test) and Speaking Test, which evaluates how examinees refer to description. Still there are some questions. For example, these tests have validity or not. If students are more conscious of prosody, what the result would be like. If intermediate students conduct shadowing method, what the result would be.

Keywords: Shadowing, Communicative Competence, SPOT (Simple Performance-Oriented Test), Prosody



Introduction

Some students can get high score in description test but cannot speak well. On the other hand, some students cannot get high score in description test but can speak well. Before the author sees the fact, the author thought score of description test and speaking skill are proportional. But actually it is not sure.

The author focused on shadowing with concerning the way to improve communicative competence. Tamai (2003) defines shadowing as repeating accurately sounds heard at a time or delayed a little. As for communicative competence, Jinbo (1987) and Canale (1980) defined it. In this study, the definition of communicative competences is the ability of familiarizing linguistic function and using language adequately to convey specific purpose.

The studies have ever reported that shadowing is effective for improving listening skill and accent. For example, in English language field, Okada (2002) picked up sentences students cannot pronounce well and shadow them without seeing letters. Ogiwara (2007) surveyed how shadowing effects of single tone and accent. Okubo and others (2013) held shadowing class 5 times. The author found from their studies found that shadowing has possibilities to improve accent of any level of learners and teachers should introduce basic knowledge about accent.

On the other hand, there are little study how shadowing effects on communicative competence. Tsukiyama (2013) held shadowing class 15 times, then gave homework to students to practice again and make present in front of class. Iino (2014) investigated that learners cognizance of shadowing and the how shadowing effects on speaking skill in English language education field. Iino (2014) referred speaking skill was improved whether giving importance on listening or shadowing. On the other hand, he reported that problem is to have been depended on Speaking Test alone. The author assumes that 1) how to improve communicative competence has not established yet and 2) test to evaluate the ability of communicative competence is developing now.

There are researches about the correlation between acquiring pronunciation and learners' strategy. Toda (2008) claimed that actually learning pronunciation as early as possible is of advantage to acquire pronunciation. Siriphonphaiboon Yupaka (2008) preceded a survey for Thai students of Japanese learners. She revealed that learners who are interested in phonetic aspect get more high score in pronunciation accuracy test and self-monitored strategy is advantage of acquiring accent. Methapisit Tasanee (2008) analyzed from questionnaire that 1) self-evaluation by learners about pronunciation and consciousness of acquiring pronunciation 2) concrete way learners

put in practice to improve pronunciation and conscious of the role of teacher. From above, the author found that acquiring pronunciation and learner's strategy have strong connection. The author would like to clarify 1) how shadowing contributes to improving communicative competence through experiment and 2) how shadowing effects on learners' belief.

Objectives

Objectives of this study are 1) To improve communicative competence and to find out the relationship between shadowing and improvement of communicative competence through shadowing class for Thai students of basic Japanese learner. 2) To find out how shadowing effects on learners belief.

Methodology

The author conducted 1) pre-test, 2) shadowing class, 3) post-test in order, and comparing the results of pre-test to post-test, analyzing the results from questionnaire about shadowing, then survey how shadowing effects on communicative competence.

1. Pre-test

In the pre-test, the author uses ① Speaking test to determine communicative competence, and ② SPOT to determine communicative competence especially immediate linguistic performance.

① Speaking test

The author decided to use speaking test because 1) there is no bothers from dialogue partner, 2) how to grade is simple because only graders have to do is to check whether examinees referred to description or not, 3) expressions from examinees are limited by description. The author showed examinees picture 1-A, and make them explain of "A day of Paulo". Grammar to explain of picture is limited to grammar examinees have already studied (from Unit 1 to 19 Minnano Nihongo I). Evaluation items are ① whether examinees referred to description, ② the accuracy of grammar, ③ the accuracy of particle and vocabulary, ④ fluency (measure speaking time), ⑤ expressing an opinion about "A day of Paulo". Lists of score are shown at the appendix 1-B.

② SPOT (Simple Performance-Oriented Test)

The author elected SPOT because all examinees have to do is to listening to sounds and fill in a blank, examinees are determined immediate linguistic performance proficiency, and grader checks only one Hiragana letter.

The author submits handout (Appendix 2-A) for examinees, then make them listen to sounds the author have already recorded. Examinees have to fill in a blank by writing Hiragana letters. Sounds are read at natural speed and interval to next question



is 2 second. The grammar used in SPOT is limited by grammar examinees have already studied. Each of questions has no relation.

2. Shadowing experiment

① Subjects

The author elected 13 students as subjects for this research. Subjects are 2nd year students in Japanese program, Chiangrai Rajabhat University, who are result lower group. Before surveying, they have already studied Unit 1 to Unit 25 in Minnano Nihongo I .

② Semester

The author held shadowing class 21 times. It took an hour per time. Semester is from August 2015 to November 2015. First of all, subjects took pre-test, and the author explained the purpose of shadowing class. Subjects answered post-test and questionnaire in the end of class.

③ Materials

Hitoshi Sato, Keiko Yoshimoto, Michiko Fukasawa, Kazuko Onoda, Rieko Sakai. 2013. “Shadowing let’s speak in Japanese (Basic~intermediate) Indonesia, Vietnam, Thailand edition”Published by Kuroshio.

④ Circumstance of classroom

The shadowing class was held in classroom humanities in Chiangrai Rajabhat University. There was enough equipment to run shadowing class. Overhead projector

and audio devices were good.

⑤ The contents of instruction, The procedure of Instruction

The author used shadowing text of Saito and others (2013) introduced and followed procedure below. (The flow of instruction)

Mumbling (with Thai subtitle, no Japanese text) → Mumbling (no Thai subtitle, no Japanese text) → Dictation (fill in at blank) → Repeating (teachers ‘ reading) → Prosody shadowing (with Japanese text) → Prosody shadowing (no Japanese text) → Contents shadowing (with Japanese text) → Contents shadowing (no text) → Encourage them to review their own shadowing.

3. Post-test

In the post-test, the author uses ① Speaking test, ② SPOT the same as pre-test. In addition to these, the author utilizes questionnaire also. Questionnaire is shown in Appendix4. The way of answer in the questionnaire is electing one item from five items. (1.Strongly disagree 2. Disagree 3. Neither 4. Agree 5. Strongly agrees). Examinees are admitted to write their opinions for free in the blank in Thai language.

Results

1. Pre-test, Post-test

You can see the results of ① Speaking test (described A test afterward), ② SPOT (described B test afterward) in the

Appendix5-A, 5-B. The student number of Pre-test is the same as that of Post-test.

(Student no.9 was absent from both of test so that total number of students was 12.)

The score of A test more goes up than that of B test. There is significant difference in A test, but there is no significant difference in B test. As for B test, nearly half number of students got the same score as pre-test or decreased the score. In contradiction to B test, the most of students increased their score in A test. In addition to that, it was found that lower results group of pre-test improved their score prominently.

2. Questionnaire

Only in post-test, the author conducted questionnaire about shadowing (Appendix5-C). Items of questionnaire divided into 1.how learner's consciousness changes, 2. Accomplishment, 3.how learner's skills change. Respondents elect one from 1.Strongly disagree, 2. Disagree, 3.Neither, 4.Agree, 5.Strongly agree. The number of table means the number of respondents.

Discussion and Conclusion

1. From appearance of learners during shadowing class

All of students are totally motivated from the beginning of class. The passion that students would like to be good

at Japanese occur this situation. At first, most of students tend to rely on text but the more they practice, the more they came to shadow without seeing text.

The author assumes that the accuracy rate of dictation in shadowing class would be improved, but it seemed that there is no precipitous change of accuracy rate of dictation in shadowing class. The author assumes the reason why dictation requires not only pure listening skill but also requires task with using grammar and vocabulary knowledge during description and picking up sounds at the same time. However, once analyzing wrong answers, the number of nearly correct answers (dull sounds, semi-voiced sounds, double consonant) was increased. It shows that learners improved listening skills and acquired basic grammar and vocabulary knowledge.

The number of normal forms and abbreviation shows up in the textbook. The author found that learners were interested in structures and vocabularies learners have not studied yet. At first glance, it seemed that their interest is contrary to the author's purposefulness that they should conduct shadowing with being conscious of prosody. But the author thought that prosody like native Japanese promoted because learners practiced shadowing with understanding speakers ' feeling, purposefulness, and function of conversation as well. Learners appeared to practice shadowing with being conscious of intonation and pose especially.



Finally, learner's attitudes for shadowing class and the author's purposefulness meet by chance.

2. From Speaking Test

The author found that shadowing was effective to improve communicative competence from the result of Speaking Test. The author thought the reason of why learners have interest in new words and grammars, so that they acquired a lot of expressions, or came to automatize knowledge and speak more fluently by shadowing. The number of expressions increased a little and they came to speak more fluently.

On the other hand, learners not only study in shadowing class but also in grammar, conversation and listening class so that their Japanese skills improved through those classes. I have to take into consideration that not only shadowing effect on improving communicative competence.

It was revealed below from the analyzing wrong answers of A test.

1) Tense

Learners have not acquired knowledge about particle following to tense. A few learners can divide the meaning of "ni", "kara", "made".

2) Reference points

Question ④ requires examinees to refer to what Paul has in lunch but nobody could reach correct answer.

The author thought the reason why exam-

inees could not understand what picture means or do not feel the demand of reference. The author should have pay more attention to electing what kind of picture is proper and show Thai language also.

3) Expressing a sentiment

Only one student can answer the question what do you think about "A day of Paul" by using phrase of "I think ~". The most of lower groups tend to answer unconcerned points. Except them, a large part of examinees answered only one phrase like "He is busy.", "His life is hard."

3. From SPOT

It is suggested that shadowing experiment could not improve immediate output of communicative competence especially. The author thought the reason why 1) students of subjects have an interest in new grammars and words in textbook. 2) Students hardly pay attention to aspect of prosody during shadowing. 3) Students give importance of input.

Results lower group of B test improved their grade rapidly. The author thought that results lower group has less knowledge than results higher group has, and the former attained knowledge through increasing the amount of input and promoted automation by shadowing. The author found from questionnaire that results lower group came to study with reading aloud textbook during work at home.

The author found many wrong answers about questions in both of pre-test and post-test below especially.

Question17) タクシーを呼びま () か。 Can I call a taxi?

The most of students fill “shi” in a blank. The author guesses that it is difficult to pick up contracted sound “shi”, “chi” and “tsu” for Thai native speaker.

Question18) 1 か月 () 2 回映画を見ます。

I go to watching a movie twice per month.

The most of students do not fill in a blank. The author guesses that they have not acquired adverb of frequency. It might have possibility they could not divide adverb of “ni” and “2 (both of how to read it is ni)”.

Question19) テレサちゃんはせがたか () になりました。

Teresa grew tall.

The most of students fill “ni” in a blank. The author guesses that they remind of the phrase of “ninarimasu”.

Question27) このシャツはそのシャツ () り大きいです。

This shirt is larger than that shirt.

The most of students do not fill in a blank. The author guesses that they could not remind of expression of comparison.

Question38) 買い物に行 () 時間がありません。 There is no time to go shopping.

The most of students do not fill in a blank. The author guesses that they could not qualify nouns well or remind of that.

Question41) シュミットさんはフランス語が () ぜんぜんわかりません。 Mr.Schmid does not understand French at all.

The most of students fill “se” in a blank. The author guesses they could not distinguish voiceless sound and voiced sound.



4. From questionnaire

4.1 How learners consciousness changes

All of students answered the item that the way to study with shadowing is fun. The most of students think that the way to study with shadowing is effective to speak Japanese well. This result supports the author's hypothesis that they raise positive opinions about shadowing. Result higher group of B test tends to answer that shadowing is not difficult. The most of students answered that shadowing before seeing text makes learners more good speaker, but they answered negatively that they felt rushed if they could not keep up with model sounds. They sometimes could not keep up with sounds at natural speed. This result means that students understand effective way to shadowing, but they feel relief if texts are shown. Students who answered accomplishing shadowing is better without seeing text got high score in B test. Many students thought they would like to shadow except in shadowing class but actually they do not split time for work at home with shadowing.

4.2 Accomplishment

The most of students answered that they felt rushed if you could not keep up with model sounds. They tend to rely on texts, as you know from the results of 1 in questionnaire. On the other hand, students who have no worry even if they could not keep up with model sounds improved their

score in B test. The author guesses that they improved the immediate output skill by making effort to be used to sound of Japanese at natural speed. Students who got high score answered positive about question that they could concentrate on sounds (rhythm, pose, pronunciation) during shadowing. It was suggested from above that the more they be conscious of prosody, the more they improved the immediate output skill. On the contrary to that, students improved their score greatly in Speaking Test, who answered question that they could shadow with being conscious of the meaning of text. It is suggested that the more students be conscious of the meaning of text, the more they come to use various expressions automatically. The author found that what skills were improved depends on what students focus on during shadowing.

4.3 How learner skills change

As for how learner skills changes, students mostly answered positive. The author got a clue to know how student joining shadowing class motivated because the most of students answered that they could memorize a lot of new words. In addition to that, many students realize the improvement of speech and listening skill. However, as for conversation skill, which is more complicated skill, opinion was divided into positive answers and native answers.

4.4 What kind of skill do you think would improve through the shadowing class?

Students can fill in their opinion freely in Thai language. The most students filled in were listening skill and conversation was second. The author thought the reason of why the author introduced dictation as a practice in shadowing class. A few students fill in improvement of Japanese pronunciation and acquiring new grammar and vocabulary. Very few students refer to improvement of Japanese pronunciation and accent but these students improved their score in both of test dramatically. In addition to that, these students also refer to the point of being promoted the understanding of the way Japanese people speak and expressions Japanese people use in daily.

4.5 Other comments/ Opinions of shadowing class / Expectation for next research theme

Students can fill their opinion freely in Thai language as well as 4.

The most students answered were that conversation conducted among Japanese friends or close friends. The author thought students were interested in expressions Japanese people actually use in daily life and how Japanese of the same generation speaks, because sentences in textbook are conversation style. As for sentiment, some students described that they would like to continue experiment like this time,

they are very happy to come to memorize words which do not show up in textbook. Through the research, the author gets satisfaction from learners. Some students indicated the improvement that time to practice shadowing is not enough, they would like to practice more 30 minutes, the number of students are not large, if more students practice shadowing together, it would be fun, and the length of sentences was short, if sentences were longer, they could memorize more words. The author thinks that actually practice shadowing time was only half an hour so that it might be short. To check prosody of students one by one, it seems to be impossible to increase the number of students rapidly. The author would like to select conversational sentences which have some character of prosody.

Suggestions

As the author has referred, the effect of shadowing about prosody has reported but about communicative competence is researching now. In this study, the author got some considerations by using speaking test and SPOT at once. By all means, whether these tests have validity or not is agenda.

In this time, many students have a more interest in new words and grammar than sounds during shadowing. In terms of results, students pay attention to prosody but the author saw some students are not conscious of prosody. If the author made



students being more conscious of prosody, it remains matter of research what result would be like? Some sounds were too fast to keep up with so that students could not read aloud text all. In this case they can only pay attention to keeping up with model sounds, so that the problem occurs that they cannot practice shadowing with being conscious of prosody or meaning. The author thought that at first using slow versioned

sounds then using native sounds little by little is better way. The author needs to improve these points.

In this time the author conducted shadowing experiment only for result lower group but agenda is what result would be like if compared with in result higher group and compared between result higher group and result lower group.

References

- Canale, M. and M. Swain (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics 1*, 1-47
- Ford-Niwa Junko. Kobayashi Noriko. Yamamoto Hirofumi (1995). Distribution of Scores in the Simple Performance-Oriented Test (SPOT) : comparison of scores between easy and difficult versions of SPOT. *Journal of Japanese language education exchange student center of University of Tsukuba*10, 107-119
- Fukuda Rinko. Furumoto Yumi. Inami Makoto. Matsumi Norio (2007) Predictions in listening comprehension of Japanese sentences: using quasi-SPOT to intermediate-level Japanese learners. *Bulletin of the Graduate School of Education, Hiroshima University Part2 Arts and science education (56)*, 195-200
- Iino Atsushi (2014). Effects of Shadowing Instruction on English Speaking Performance and Perception of Shadowing. *Editorial Committee TamaHosei University Tamaronshu*
- Iwashita Masumi (2010). The influences of visually presented sentence on the shadowing of Japanese. *Bulletin of the Graduate School of Education, Hiroshima University Part. 2 Arts and science education (59)*, 219-227
- Jinbo Naotake (1987). Communicative Competence. *The Waseda commercial review 324*, 175-186
- Kobayashi Noriko. Niwa Junko. Yamamoto Hirofumi (1994) Listening test as Simple Performance Oriented Test -Analysis of how answer format effects-. *Journal of Japanese language teaching 9*, 149-158
- Ogiwara Hiroshi (2007). Effectiveness of shadowing in Japanese Education Field-especially single sound and accent-. *Kokubunngakuronshu*52. A112-A126
- Okada Azusa (2002). The Usefulness of Shadowing on Prosody Teaching of English. *Bulletin of Tsukuba International University 8*, 117-129
- Okubo Masako. Kamiyama Yukiko. Konishi Reiko. Fukui Kiyomi (2013). Shadowing Practice to induce accent acquisition: Aiming for an effective way of practice. *Waseda practical studies in Japanese language education (1)*, 37-47



- Saito Hitoshi, Yoshimoto Keiko, Fukazawa Michiko, Onoda Chikako, Sakai Rieko. (2013). Shadowing Lets speak in Japanese. *Published by Kuroshio*
- Siriphonphaiboon Yupaka (2006). The role of cognitive learning to acquire accent –in case of Thai learners-. *Journal of language culture and Japanese language education*31. 94-97.
- Siriphonphaiboon Yupaka (2008). The Effectiveness of Self-monitoring on Japanese Accent Learning: An Analysis of Questionnaire to Thai L1 Learners of Japanese. *Journal of the Phonetic Society of Japan* 12(2), 17-29
- Tamai Ken (2003). The point of view of new instruction from connection between listening and shadowing. *Journal of English language research*26.
- Tasanee Methapisit (2008). Current Status and Issues Concerning Japanese Pronunciation Teaching for Thai Learners of Japanese: Focus on Teachers' Practices and Learners' Awareness. *Journal of Japanese language research of Waseda University* 14-15-16, 87-104
- Tsukiyama Saori (2013). Uses of Shadowing for Upgrading Proficiency for Beginners and Intermediate Learners of Japanese. *Journal of Japanese language and Japanese culture research, University of Doshisha*.39-57
- Toda Noriko (2008c). What kind of learners is a master of pronunciation? *Japanese language education and phonetic, Published by Kuroshio*, 61-80

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษา
สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่เรียนโดยการใช้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

**A Study of Learning Achievement and Academic Service of Students
in English Studies Major, the Faculty of Humanities,
Chiang Rai Rajabhat University Taught by Using Service Learning**

สุภาพร เตวียะ^{1*}
Supaporn Tewiya^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคม กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 6 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา EN 41042 ทักษะการนำเสนอ และผู้รับบริการจากชุมชนจำนวน 6 คน คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา EN 41042 ทักษะการนำเสนอที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์สำหรับนักศึกษาและแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ให้บริการ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าพเจ้าพอใจที่ข้าพเจ้าได้ฝึกฝนทักษะการนำเสนอและการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

¹อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹Lecturer at Western Languages Program, The Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University.

* Tel. 089-7559549 E-Mail: toommeng60@hotmail.com

($\bar{X} = 5$) รองลงมา คือ ข้าพเจ้ามีความมั่นใจมากขึ้นในการทำงานกับผู้อื่นหลังจากการทำการกิจกรรมการรับใช้สังคมและ ข้าพเจ้ามีความภูมิใจในตนเองมากขึ้นหลังจากการทำการกิจกรรมการรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.83$) และข้าพเจ้าพอใจที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและชุมชน ($\bar{X} = 4.67$) จากการสัมภาษณ์ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการในชุมชน และได้ฝึกการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความภาคภูมิใจสามารถทำงานสำเร็จและมีความสุขที่ได้ช่วยทำประโยชน์ให้กับชุมชนและจากการสัมภาษณ์ผู้รับบริการพบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการบริการวิชาการแก่สังคมในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การบริการวิชาการแก่สังคม, การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

Abstract

This research aimed to 1) study the learning achievement of students who learnt by service learning, 2) to study the opinion of students towards service learning and 3) to study the satisfaction of the service receivers towards the social service. The target group of the study consisted of 6 students in English Studies major, Western Languages program, Chiang Rai Rajabhat University who enrolled in EN 41042 Presentation Skills course and 6 service receivers. The research instruments were learning plan in EN 41042 Presentation Skills course using service learning activities, a questionnaire and interview forms of the students and the service receivers. The questionnaire was analyzed by using mean and standard deviation. The interview forms were analyzed by using content analysis.

The results of study revealed that the overall opinion of the students towards service learning was at the highest level. The students were highly satisfied with the social service ($\bar{X} = 4.58$). When considered in each item, the highest mean was “I was satisfied with the practice of presentation and communication skills correctly” ($\bar{X} = 5$). The items of “I had more confident in working with others after doing service learning activities” and “I was proud of myself after doing service learning activities” and “I was satisfied that I had a chance to do something benefits to others and society were respectively ranked ($\bar{X} = 4.83$, and 4.67). The findings from the interview of students appeared that most of them gained experience in contacting with the entrepreneurs in the community, learnt how to solve problems by themselves. Moreover, they were also proud to be able to work successfully and they felt happy to do something beneficial for the society. Most of the service receivers were also very satisfied with the students’ services.

Keywords: Learning Achievement, Social Service, Service Learning

ความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาบัณฑิตในระดับอุดมศึกษานั้น นอกจากจะพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่ตนเองเรียนแล้วยังจำเป็นต้องพัฒนาทักษะในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ดังปรากฏตามตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) ซึ่งเป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ ที่ได้ระบุมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ให้ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงควรมีการบูรณาการที่จะสามารถพัฒนาบัณฑิตให้บรรลุผลการเรียนรู้ดังกล่าวและนำไปสู่การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ การจัดการเรียนการสอนนั้นควรเป็นลักษณะขององค์รวมที่ไม่แยกตัวออกจากสังคม ดังที่ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี (2547: 1-8) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการศึกษาควรชีวิตเป็นตัวตั้ง การศึกษาควรเป็นกระบวนการที่สร้างสัมพันธ์รอบด้านกับครอบครัว สังคมและชุมชน ซึ่งจะทำให้เกิดสภาพการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ที่สำคัญเวลาปฏิรูปใดใดต้องมองให้เป็นระบบ เพื่อการพัฒนารากฐานสังคมที่มั่นคง ก่อให้เกิดการศึกษาเพื่อชุมชนโดยคนในชุมชน ก็จะทำให้สังคมมั่นคง การจัดทำหลักสูตรควรมองอย่างรอบด้าน มุ่งประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเชื่อมโยงระหว่างภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่เน้นการทำประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการในด้านวิชาการและความต้องการของชุมชนเข้าด้วยกัน โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ผู้เรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการและปัญหาของชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน วางแผนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติการรับใช้สังคมตามแผน และนำประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับมาคิดพิจารณาไตร่ตรอง จนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอด หลักการหรือสมมติฐานต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ และมีการประเมินผลอย่างชัดเจน (ทิตินา แคมมณี, 2550: 132) ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนานักศึกษาและสร้างประโยชน์ให้กับในชุมชนได้ต่อไป นอกจากนั้นการเรียนรู้ในรูปแบบการรับใช้สังคมนยังสามารถตอบโจทย์ ในเรื่องของภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยในการให้บริการแก่สังคม และสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามองค์ประกอบคุณภาพในหลายด้านจากทั้งหมด 9 ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกิจกรรมการพัฒนาบัณฑิตนักศึกษที่เน้นพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านวิชาการ ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ที่มีการเชื่อมโยง และถ่ายทอดวิชาการหรือภาคทฤษฎีเข้าสู่การปฏิบัติจริงในสังคม นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานของการ

ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาอบสาม ในด้านการบริการวิชาการแก่สังคม คือ การนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการวิจัย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2553: 11)

ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ซึ่งให้เห็นว่าเราสามารถพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกันทั้งด้านวิชาการ และการบริการวิชาการแก่สังคม เช่น งานวิจัยของสิตา ทายะติ (2556) ที่ได้บูรณาการเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในชุมชนรอบมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้เรียนที่ได้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม จำนวนร้อยละ 59.38 สามารถทำคะแนนได้มากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ และผู้เรียนที่ได้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมมีแรงจูงใจต่อการเรียนในระดับพึงพอใจมาก นอกจากนี้ในงานวิจัยของ ชวลา เวชยันต์ (2544) ได้พัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยสรุปว่า กรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งรายวิชาสังคมศึกษา และรายวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่ากรณีศึกษาที่เรียนด้วยการ

เรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และกรณีศึกษาที่ทำการสังเกตพฤติกรรมมีพัฒนาการพฤติกรรมรับใช้สังคมสูงขึ้นตามลำดับ

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษาหลังจากการใช้การเรียนรู้อย่างการรับใช้สังคม โดยมุ่งหวังว่าการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมนี้ จะทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาความสามารถทั้งในด้านวิชาการและการให้บริการวิชาการแก่สังคม เป็นการสร้างโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม โดยการสัมภาษณ์ถึงปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการในชุมชน มีการวิเคราะห์ศักยภาพของตนในการให้บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงที่เน้นความต้องการของผู้ประกอบการในชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา ชั้นปีที่ 3 โปรแกรมภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 6 คน ที่เรียน

ในรายวิชา ในรายวิชา EN 41042 ทักษะการนำเสนอ ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยเหตุผลที่เลือกเนื่องจากรายวิชานี้สามารถนำมาใช้บูรณาการกับการบริการวิชาการสู่สังคมได้ และผู้รับบริการจากชุมชนจำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา EN 41042 ทักษะการนำเสนอ จำนวน 3 หน่วยกิต ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

2. แบบสัมภาษณ์นักศึกษาเพื่อสอบถามความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการเรียน

โดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมหลังการบริการวิชาการแก่สังคม

3. แบบสอบถามนักศึกษาเพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

4. แบบสัมภาษณ์ ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษา

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัยวิทยานิพนธ์ และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้งหมด ไปให้ผู้

เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาเนื้อหาและ

ความสอดคล้องกับงานวิจัย โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (ค่า IOC) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปทุกฉบับ

4. นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เหมาะสม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

6. นำเครื่องมือที่ปรับแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยรูปแบบการจัดการกิจกรรมในลักษณะการทำโครงการเพื่อรับใช้สังคม มีกระบวนการที่แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้ ได้แก่ กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่แบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการดำเนินโครงการการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วย

1.1 การสร้างความตระหนักในการบริการวิชาการแก่สังคม สร้างแรงจูงใจในการรับใช้สังคม

1.2 การสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษาสำรวจความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มีการ

วางแผนงานร่วมกันกับผู้ประกอบการ จัดเตรียม
โครงการ โดยการสืบค้น การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 ระหว่างการดำเนินโครงการการเรียนรู้
ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วย

2.1 การดำเนินโครงการในชุมชน โดย
อาจารย์คอยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำกิจกรรม
เพื่อนำแผนการที่วางไว้ไปปฏิบัติให้เกิดขึ้น

ระยะที่ 3 หลังการดำเนินโครงการการเรียนรู้ด้วย
การรับใช้สังคม

3.1 การประเมินผลการเรียนรู้ โดยการ
สรุปและนำเสนอการสะท้อนคิดและประเมินความ
สำเร็จของโครงการ สรุปบทเรียนที่ดีและแนวทาง
แก้ไขปัญหาที่พบ

ทั้งนี้ได้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้
ด้วยการรับใช้สังคม ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน
ในชั้นเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ มีการนำเสนอ
โครงการและผลจากการทำโครงการเป็นภาษา
อังกฤษ

2. สัมภาษณ์นักศึกษาเพื่อสอบถามความ
คิดเห็น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการ
เรียนด้วยการรับใช้สังคมหลังจากการบริการ
วิชาการแก่สังคม

3. ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความ
คิดเห็นที่มีต่อการเรียนโดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
การรับใช้สังคม

4. สัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้รับ
บริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของ
นักศึกษา

5. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมา
ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามโดยใช้หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากนำเสนอและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาพบว่า คะแนนรวมในการนำเสนอผลงานและการเขียนโครงร่างการนำเสนอของนักศึกษาทุกคนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75 % โดยคะแนนสูงสุดได้แก่ 41 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 91 และคะแนนต่ำสุดได้แก่ 33 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 75 จากคะแนนเต็ม 45 คะแนน

ด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นมีต่อการเรียนโดยการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้าพเจ้าพอใจที่ข้าพเจ้าได้ฝึกฝนทักษะการนำเสนอและการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 5$) รองลงมา คือ ข้าพเจ้ามีความมั่นใจมากขึ้นในการทำงานกับผู้อื่นหลังจากทำโครงการรับใช้สังคมและข้าพเจ้ามีความภูมิใจในตนเองมากขึ้นหลังจากการทำโครงการรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.83$) และข้าพเจ้าพอใจที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและชุมชน ($\bar{X} = 4.67$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นได้ดีขึ้นหลังจากการทำโครงการการรับใช้สังคม ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นหลังจากการทำโครงการ

การรับใช้สังคมข้าพเจ้าชอบทำโครงการรับใช้สังคม ($\bar{X} = 4.33$)

ข้อมูลจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียนพบว่า นักศึกษาจำนวน 6 คนได้ทำโครงการจำนวน 6 โครงการ ได้แก่ ทำแผ่นพับภาษาไทยและอังกฤษ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับร้านค้าและกลุ่มแม่บ้าน จำนวน 2 โครงการ ทำป้ายไวนิล ภาษาไทย อังกฤษ และจีนเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับร้านค้าและกลุ่ม OTOP จำนวน 2 โครงการ ทำเมนูภาษาไทย อังกฤษและจีนเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับร้านอาหาร 2 โครงการ

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาในการทำโครงการในชุมชน พบปัญหาและอุปสรรคและวิธีการแก้ไข สรุปได้ดังนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่พบว่ามีอุปสรรคในเรื่องของเวลา ไม่มีเวลาติดต่อกัน เนื่องจากมีเรียน เวลาร่างไม่ตรงกันบ้าง บางทีเจ้าของกิจการมีงานยุ่ง นักศึกษาแก้ปัญหาโดยพูดคุยกันทางโทรศัพท์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องของภาษา ด้านคำศัพท์ เช่น อาหารในการทำเมนู 3 ภาษาแก้ปัญหาโดยขอให้เพื่อนชาวไทย ชาวจีน และอาจารย์ชาวต่างชาติช่วยแปลคำศัพท์ให้ และช่วยตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ส่วนปัญหาในการทำป้ายไวนิล หรือแผ่นพับให้สวยงามและถูกต้อง ได้มีการแก้ปัญหาโดยให้เจ้าหน้าที่คณะที่เชี่ยวชาญด้านการออกแบบช่วยเสนอแนะ และให้อาจารย์ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ก่อนให้ผู้ประกอบการช่วยตรวจสอบด้วย บางคนมีปัญหาในการสัมภาษณ์ประวัติของกลุ่มแม่บ้าน เนื่องจากกลุ่มแม่บ้านเป็นการรวมกลุ่มเล็กๆ ทำให้ไม่มีประวัติของกลุ่มที่ชัดเจน จึงต้องสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

นอกจากการเรียนรู้เรื่องการนำเสนอใน

ห้องเรียน ในการทำโครงการรับใช้สังคมนี้ นักศึกษาได้รับประโยชน์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์สินค้า วิธีการโฆษณาสินค้าและบริการมากขึ้น เพื่อช่วยให้ขายสินค้าได้มากขึ้น ได้ช่วยกลุ่มแม่บ้านในการประชาสัมพันธ์สินค้าในชุมชน ได้เรียนรู้วิธีการทำแผ่นพับ การทำเมนู ได้ฝึกทำเอง ได้ประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการ ได้เรียนรู้การทำโครงการนอกห้องเรียนให้สำเร็จ และได้ฝึกการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เกิดความภาคภูมิใจ สามารถทำงานสำเร็จและมีความสุขที่ได้ช่วยทำประโยชน์ให้กับชุมชน เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยด้านธุรกิจท้องถิ่น ทำให้ผู้ประกอบการได้มีลูกค้าชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้น ภูมิใจที่มีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์ร้านและผลิตภัณฑ์โอท็อปของท้องถิ่น ทำแผ่นพับสำเร็จ ได้ประสบการณ์จากการทำโครงการรับใช้สังคม และเรียนรู้ว่าการทำโครงการไม่ยากอย่างที่คิด

นักศึกษาได้ให้คำแนะนำในการทำโครงการในลักษณะนี้ว่า ในการทำโครงการ ควรมีการวางแผนโครงการเป็นขั้นตอนให้ชัดเจน ต้องเข้าใจในการทำโครงการมีวัตถุประสงค์ในการทำโครงการที่ชัดเจน ควรมีข้อมูลที่ถูกต้องและมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับเจ้าของกิจการ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการทำโครงการ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้ประกอบการ และควรปรึกษาอาจารย์ผู้สอนระหว่างทำโครงการ ควรติดต่อกับเจ้าของกิจการและปรึกษาอาจารย์เพื่อขอคำชี้แนะบ่อย ๆ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการทำโครงการเพื่อช่วยเหลือเด็กด้อย

โอกาสบนตอ เช่น การสอนหนังสือ การสร้างห้องน้ำ การจัดกิจกรรม การมอบสิ่งของในวันเด็ก มีบางคนอยากทำเว็บไซต์แนะนำร้านอาหารที่อร่อยในจังหวัดเชียงใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว โดยการแนะนำสถานที่ และแผนที่ที่ตั้งร้านที่ชัดเจน อีกคนต้องการต่อยอดโดยช่วยกลุ่มแม่บ้าน ออกแบบห่อของตัวผลิตภัณฑ์ และทำแบนเนอร์ในเว็บไซต์ให้สวยงามขึ้น

จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษาพบว่ามีความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมอยู่ในระดับมาก ผู้ประกอบการในชุมชนส่วนใหญ่ตั้งใจที่นักศึกษาจะมาช่วยทำแผ่นพับ แผ่นป้าย และเมนู หลายภาษาเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของตน และหวังว่าจะได้มีลูกค้าต่างชาติเพิ่มขึ้น แต่ผู้ประกอบการคิดว่าการใช้เวลาในการออกแบบและตรวจสอบในด้านของความถูกต้องค่อนข้างนานเกินไป เนื่องจากเวลารว่างของนักศึกษาและเจ้าของกิจการไม่ตรงกัน อีกทั้งต้องรอให้อาจารย์ชาวต่างชาติช่วยตรวจสอบภาษาให้และ เจ้าหน้าที่ด้านกราฟฟิกช่วยจัดรูปแบบให้ดูสวยงามขึ้น ซึ่งเจ้าหน้าที่มีงานประจำ ทำให้งานล่าช้า และบางครั้งนักศึกษาติดเรียน ไม่สะดวก หรือไม่ได้กลับบ้านแต่ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการในชุมชนจะเข้าใจและรอได้เนื่องจากไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและอยากให้งานออกมาถูกต้องและสวยงาม

สรุป อภิปรายผล

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า คะแนนรวมในการนำเสนอผลงาน และการเขียนโครงร่างการนำเสนอของนักศึกษา

ทุกคนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75 % นอกจากนั้นยังพบว่า นักศึกษารู้สึกพึงพอใจที่ได้ฝึกฝนทักษะการนำเสนอและการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง นักศึกษามีความมั่นใจมากขึ้นในการทำงานกับผู้อื่นหลังจากการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม และ นักศึกษามีความภูมิใจในตนเองมากขึ้นหลังจากการทำโครงการรับใช้สังคมและพอใจที่ได้มีโอกาสทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและชุมชน แม้ว่าจะมีอุปสรรคในการทำงานบ้างแต่นักศึกษาก็สามารถแก้ไขปัญหาได้ แสดงให้เห็นว่าการใช้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในการจัดการเรียนการสอน สามารถก่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งตัวผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการแก้ปัญหา รวมทั้งตัวผู้ประกอบการในชุมชน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ กิตติยา ผาทองคำ (2550) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมมีความตระหนักในการรับใช้สังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและมีเจตคติต่อการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 และงานวิจัยของ Weber, P. and Sleeper, B. (2003) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นวิธีการหนึ่งในการที่จะส่งเสริมความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดี

ด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษาพบว่ามีความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการวิชาการแก่สังคมอยู่ในระดับมาก ผู้ประกอบการในชุมชนส่วนใหญ่ยินดีที่นักศึกษาจะมาช่วยทำแผ่นพับ แผ่นป้าย และเมนู เป็นภาษาต่างประเทศให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของสิตา ทายะดี (2556) ที่พบว่าผู้ประกอบการที่ได้รับชิ้นงานจาก

ผู้เรียนที่เรียนผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการได้รับประโยชน์จากการบริการวิชาการแก่สังคมของนักศึกษา โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและสามารถนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของตนได้ตามความต้องการของตน จากผลการวิจัยทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและสามารถนำมาบูรณาการกับการบริการวิชาการแก่สังคมซึ่งเป็นภารกิจหลักอีกภารกิจหนึ่งของมหาวิทยาลัยได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. อาจารย์ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการให้บริการวิชาการแก่สังคมมากขึ้น โดยควรปรับให้เป็นการทำกิจกรรมที่จะสามารถทำให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการรับใช้สังคม ผู้สอนควรมีความยืดหยุ่นในด้านระยะเวลาสำหรับการดำเนินกิจกรรมโครงการของนักศึกษาเนื่องจากข้อจำกัดในการติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการ
3. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้อาจารย์มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการทั้งในด้านวิชาการและการให้บริการวิชาการแก่สังคมในรายวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา ผากงคำ. (2550) “ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ที่มีต่อความตระหนักในการรับใช้สังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโปงแพ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3”. วิทยานิพนธ์ครุมาหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลา เวชยันต์. (2544) “การพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.”วิทยานิพนธ์ดุขุฎิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2547).*ทางเลือกอุดมศึกษาเพื่อความเป็นไท*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินท์ติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education). สืบค้นเมื่อ วันที่ 2 มีนาคม 2557 จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2553). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา* (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554). กรุงเทพฯ: ไทภูมิ พับลิชชิ่ง.
- สิตา ทายะติ. (2556). การบูรณาการเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ ในชุมชนรอบมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจังหวัดเชียงใหม่. *FEU Academic Review*, 7(1), หน้า 132 - 139.
- Weber, P. and Sleeper, B. (2003). **Enriching Student Experience: Multi-Disciplinary Exercises in Service Learning**. *Teaching Business Ethics*, 7, 417-435.



การวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารและคุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพ
ไปเมืองจีน เพื่อพัฒนาความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา

**Analysis of composition of phrase and value of (Thai poetry) Nirat
paya maha nupab pai muang jin, for comprehension in Art of Thai
language**

สุกัญญา ขลิบเงิน
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
E – mail : love_everlasting@hotmail.com

บทคัดย่อ

การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารและคุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างบทบรรยายโวหารในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนและศึกษาคุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดการวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหาร และวิเคราะห์คุณค่าที่ปรากฏในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน ผลการศึกษาพบว่า

1. การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนมีการใช้มีการใช้คำซ้ำ การซ้อนคำ การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ การใช้คำเสริม
2. คุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองพบว่ามียุคคุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางปัญญา คุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ : การประกอบสร้างบทบรรยายโวหาร, นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน, ความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา

Abstract

Composition of phrase and value of Nirat paya maha nupab pai muang jin for comprehension in Art of Thai language, object is study composition of phrase of poetry, material in use such as Analysis of composition of poetry and value of poetry

The result are :

1. Composition of poetry, there are repeated words, transliteration, foreign language, suffix
2. Value of poetry is emotional, intelligence, history and value of culture.

Keyword : composition of phrase and value of (Thai poetry), Nirat paya maha nupab pai muang jin, comprehension in Art of Thai language.



ความสำคัญของปัญหา

โวหาร คือ การใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง เป็นการแสดงข้อความออกมาในทำนองต่าง ๆ เพื่อให้ได้เนื้อความที่เรียบเรียงอย่างดี มีศิลปะเพื่อสื่อให้ผู้รับสารได้อย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจน ลึกซึ้ง ซึ่งบุปผา บุญทิพย์ (2547 : 130-138) กล่าวว่า โวหารคือ ถ้อยคำ ชั้นเชิงหรือกระบวนการแต่งหนังสือหรือกล่าวให้ชัด ซึ่งโวหาร คือ ชั้นเชิง วิธีการเรียบเรียงข้อความให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่องในขณะเดียวกัน ชำนาญ รอดเหตุภัย (2526 : 82) กล่าวถึง การใช้โวหาร คือ การใช้ภาษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ผู้ใช้ภาษาย่อมต้องใช้ “กลวิธี” หรือ “โวหาร” ทั้งสิ้น

แนวคิดสำคัญด้านการใช้ภาษายังมีการสร้างคำขึ้นใช้ใหม่ มีการใช้โวหารภาพพจน์ “เพราะมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ ต้องการจะให้โวหารนั้น ๆ เป็นสื่อที่ใช้ในก๊่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ของผู้แต่งไปยังผู้อ่าน หรือเป็นเครื่องช่วยเนื้อความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพคล้อยตามผู้แต่งไปด้วย” (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2543:79) ดังนั้นการสร้างคำขึ้นมาใช้ใหม่และการใช้โวหารภาพพจน์ก็เป็นลีลาการเขียนเพื่อทำให้อ่านเกิดความสนใจ ดึงดูดใจ และเกิดความเพลิดเพลินร่วมไปด้วย

นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน หรือ นิราศกวางตุ้ง ผู้แต่งคือ พระยามหานุภาพ นามเดิมว่า อ้น ซึ่งประพันธ์ในสมัยกรุงธนบุรีของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีตามกสิณมหาราช พ.ศ. 2310-2325 (1767-1782) นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน มีบทประพันธ์ที่เป็นลักษณะกลอนนิราศ และมีเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ มีจุด

มุ่งหมายเพื่อเล่าเรื่องการเดินทางโดยเรือสำเภาไปกรุงปักกิ่งกับคณะราชทูตไทย ซึ่งไปเจริญพระราชไมตรีกับพระเจ้ากรุงจีน เมื่อวันที่อาทิตย์เดือน 7 แรม 10 ค่ำ ปีมดลู พ.ศ. 2324 และมีคุณค่าในการศึกษาด้าน

ต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและพิธีกรรมหลาย ๆ อย่างที่ทำให้เราเห็นภาพของคนในยุคสมัยนั้น

การวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารและคุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา จะเป็นแนวทางเพื่อให้เกิดความลุ่มลึกในการเรียนการสอนได้อย่างลึกซึ้งที่สามารถนำไปพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้ศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประกอบสร้างบทบรรยายโวหารในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน
2. เพื่อศึกษาคุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

เป้าหมายในการวิจัย ดังนี้ วรรณคดีเรื่องนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน ของกรมศิลปากร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์โวหารนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน ได้แก่ แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหาร และคุณค่าที่ปรากฏในนิราศ

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารและคุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการซ้ำคำ การซ้อนคำ การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ การใช้คำเสริม และคุณค่าที่ปรากฏในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน
2. วางหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้
3. รวบรวมคุณค่าที่ปรากฏในเรื่องนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารโดยศึกษาด้านการใช้คำและคุณค่าที่ปรากฏในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่สร้างไว้ในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเขียนพรรณนาพร้อมยกตัวอย่างประกอบ
3. สรุปผลและเสนอรายงานผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นสรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
2. อภิปรายผลของการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. การประกอบสร้างบทบรรยายโวหารในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนมีการใช้คำดังต่อไปนี้

1. การซ้ำคำ ผลการวิจัยพบว่า นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน มีการใช้คำซ้ำ คำว่า ไหนไหน น้อยน้อย เป็นการซ้ำคำที่ใช้คำเดียว เพื่อย้ำให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่กล่าวมา และช่วยเน้นความรู้สึกหรือทัศนคติที่ผู้เขียนต้องการ

2. การซ้อนคำ มี 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การซ้อนเพื่อเสียง ผลการวิจัยพบว่า นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนมีการซ้อนคำเพื่อเสียงโดยมุ่งที่เสียงของคำเป็นสำคัญ การใช้คำซ้อนชนิดนี้เป็นการซ้อนเพื่อเล่นเสียงพยัญชนะ ดังนั้นจึงทำให้เกิดเสียงที่ไพเราะในวรรณคดีนิราศ

2.2 การซ้อนเพื่อความหมาย ผลการวิจัยพบว่า นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนใช้คำซ้อนเพื่อความหมาย เพื่อมุ่งความหมายของคำ การใช้คำซ้อนทำให้เนื้อความของนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนมีความชัดเจนขึ้น

3. การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนมีการใช้ภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาจีน ภาษาบาลี สันสกฤต เป็นการใช้ในลักษณะการนำคำสองคำมารวมกันแล้วเกิดเป็นความหมายใหม่และลักษณะคำยืม

4. การใช้คำเสริม เป็นการใช้คำเสริมจะใช้ในลักษณะเพื่อชักชวน เน้นให้หนักแน่น เสริมข้อความให้เด่นชัด ผลการวิจัยพบว่านิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนไม่ปรากฏการใช้คำเสริม

2. คุณค่าในนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน ผลการวิจัยพบ คุณค่าด้านอารมณ์ คุณค่า

ด้านปัญญา คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ คุณค่าทางวัฒนธรรม

อภิปรายผล

“การประกอบสร้างบทบรรยายโวหาร และคุณค่าในนิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีน เพื่อพัฒนาความเข้าใจในรายวิชาศิลปะการใช้ภาษา” ผู้วิจัยแยกประเด็นการอภิปรายออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การประกอบสร้างบทบรรยายโวหาร ในนิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีนมีการใช้คำ

ผลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการประกอบสร้างด้านการใช้คำในนิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีน พบว่ามีการใช้คำอยู่ 4 ลักษณะ คือ การซ้ำคำ การซ้อนคำ การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ การใช้คำเสริม นิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีนเป็นลักษณะบรรยายโวหาร เล่าเรื่องราว ดังนั้นการใช้คำจึงเน้นเพื่อให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่กล่าวถึง เน้นย้ำให้เนื้อความมีความหมายชัดเจน การใช้คำจึงทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและเกิดอารมณ์สในการอ่านอย่างลึกซึ้ง

2. คุณค่าในนิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีน ผลการวิจัยพบว่าคุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางปัญญา คุณค่าทางประวัติศาสตร์ คุณค่าทางวัฒนธรรม

คุณค่าทางอารมณ์ ในนิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีน ให้คุณค่าอารมณ์รักและอารมณ์กลัว ซึ่งให้คุณค่าทางด้านวรรณศิลป์ มีลักษณะเป็นกลอนที่เชื่อมต่อกันระหว่างกลอนเพื่อให้เกิดความไพเราะเมื่อกวีได้เดินทางถึงเมืองจีนได้มีการบรรยายลักษณะภูมิประเทศ บ้านเรือนรวมถึงลักษณะของคน และสังคมความเป็นอยู่และที่สำคัญกวีได้บรรยายถึงผู้หญิงจีนในสมัยก่อนด้วยการบรรยายของกวีนั้นทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งบุปผา บุญทิพย์ (2547 : 130-138)

กล่าวว่า โวหาร คือ ถ้อยคำ ชั้นเชิง หรือกระบวนการแต่งหนังสือหรือกล่าวให้ชัด โวหาร คือ ชั้นเชิง วิธีการเรียบเรียงข้อความให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โวหารในภาษาไทยการบรรยายโวหาร คือ โวหารที่ใช้อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ตามลำดับเหตุการณ์ หรือใช้บอกเล่าเรื่อง ประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ การเขียนบรรยายโวหารจะใช้ภาษาตรงไปตรงมาชัดเจน รวบรัดเหมาะกับข้อเขียนประเภทอธิบายให้ความรู้ การเล่านิทาน การเขียนประวัติศาสตร์ ตำรา ตำนาน การเขียนรายงาน เป็นต้น การเขียนบรรยายโวหารมีหลัก คือ ภาษาที่ใช้จะสั้น กระชับ ชัดเจน อาจมีสำนวนโวหารมาเสริมได้ เนื้อเรื่องมักมุ่งให้ความรู้ หลักเกณฑ์ ข้อเท็จจริง เหตุการณ์ หรือประสบการณ์ รายละเอียดของโวหารประเภทต่าง ๆ และในเรื่องนี้กวีได้บรรยายให้ผู้อ่านได้เห็นการใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร สำนวนกลอนเรียบ ๆ และบทบรรยายอย่างละเอียดและเด่นชัด ซึ่งเรื่องนี้กวีไม่ได้คร่ำครวญถึงคนรักแต่เป็นบรรยายการห่างไกลไปนอกสยามเป็นเรื่องแรก

คุณค่าทางปัญญา ในนิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีน ให้คุณค่าทางปัญญา คือ ให้ความรู้ถึงสถานที่ที่ได้เดินทางผ่านแต่ละที่และได้ความรู้ที่เกี่ยวกับตำนานของสถานที่ ซึ่งส่วนใหญ่ในปัจจุบันคือสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศนั้น นิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีนในเรื่องกวีได้นำเสนอการบรรยายอย่างละเอียดและเด่นชัด ซึ่งในเรื่องนี้ให้ความรู้ถึงการเดินทางโดยเรือและสถานที่ที่ได้พบเห็นจากกรุงธนบุรี ผ่านปากน้ำโจนงไปจนถึงเมืองกวางตุ้งประเทศจีน นอกจากนั้นระหว่างการเดินทางได้ทราบถึงโบราณราชประเพณี การส่งเครื่องราชบรรณาการและหนังสือของทูตไปให้เพื่อเป็นการเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลให้ทั้งสองประเทศสามารถทำการค้าและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ในขณะเดียวกันได้ความ

รู้เกี่ยวกับความเชื่อ ซึ่งกวีได้บรรยายถึงประเพณีความเชื่อในสมัยโบราณที่เกี่ยวกับการเดินทางโดยเรือให้ถึงจุดหมายอย่างปลอดภัยและได้มีการทำพิธีตามความเชื่อโบราณในเรื่องของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งสมปราษฎ์ อัมมะพันธ์ (2536 : 7) ได้กล่าวว่า ความเชื่อคือการยอมรับข้อเสนอดีข้อหนึ่งความเชื่อคือการยอมรับข้อเสนอดีข้อหนึ่งไว้ว่าเป็นเป็นจริง การยอมรับเช่นนี้โดยสารัตถะสำคัญแล้ว เป็นการยอมรับเชิงพุทธิปัญญา แม้ว่าจะมีอารมณ์สะท้อนใจเข้ามาประกอบร่วมด้วย ความเชื่อจะก่อให้เกิดภาวะทางจิตขึ้นในบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลนั้น ความเชื่อเกิดจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ เช่น อำนาจของดินฟ้าอากาศและเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นโดยไม่ทราบสาเหตุ มนุษย์ย่อมเกลียดทุกข์และรักสุขเป็นธรรมดา ฉะนั้นเมื่อมีภัยพิบัติเกิดขึ้นก็วิงวอนขอความช่วยเหลือต่อสิ่งที่ตนเชื่อว่าจะช่วยได้ ลัทธิความเชื่อแต่เดิมนั้นยึดถือธรรมชาติ อันมีพระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาว น้ำ เป็นต้นเป็นสรณะต่อเมื่อมีศาสนาเกิดขึ้น ก็มุ่งยึดถือเหล่าเทพเจ้า ภูติผี ปีศาจซึ่งคิดว่ามีตัวตนเป็นสรณะ และเชื่อว่าสิ่งที่นับถือนั้นย่อมแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ช่วยตนได้ในยามที่ตนมีทุกข์

คุณค่าทางวัฒนธรรม กวีบรรยายถึงสภาพบ้านเมือง ชีวิตสังคมของชาวจีนเช่น อาหาร เสื้อผ้า ได้อย่างละเอียดทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจ ซึ่งได้สอดคล้องกับ พวงผกา หล้าเมือง (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สำนวนโวหารเชิงมโนทัศน์ในตำนานของล้านนา พบว่า สำนวนโวหารเชิงมโนทัศน์ในตำนาน ของล้านนา สะท้อนมโนทัศน์ทั้งหมด 8 มโนทัศน์ ได้แก่ (1) มโนทัศน์ที่สะท้อนสภาพบ้านเมืองในยามสงบสุข ในยามศึกสงคราม ในยามที่บ้านเมืองเสื่อมและในยามที่บูรณะฟื้นฟู (2) มโนทัศน์ที่สะท้อนค่านิยมในสังคมเรื่องความกล้าหาญในยามศึกสงคราม ความ

สามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม ความอ่อนน้อมถ่อมตนและการเคารพผู้อื่น ความกตัญญู การปฏิบัติตามจารีตประเพณี การนับจำนวนและการวัดระยะทาง (3) มโนทัศน์ที่สะท้อนเรื่องชาติกำเนิด (4) มโนทัศน์ที่สะท้อนเรื่องคุณสมบัติของกษัตริย์ (5) มโนทัศน์ที่สะท้อนเรื่องผู้หญิงในสังคม (6) มโนทัศน์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้อง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนายกับบ่าว ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับเมือง (7) มโนทัศน์ที่สะท้อนเรื่องความเชื่อในพุทธศาสนา ได้แก่ ความเชื่อเรื่องเคราะห์ ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อ

คุณค่าทางประวัติศาสตร์ในเรื่องนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน ได้แก่ คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ เพราะในเรื่องนี้กวีได้บรรยายให้ทราบถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในเรื่องของการเจริญสัมพันธ์ไมตรี ตลอดจนเหตุการณ์ในสมัยธนบุรีได้อย่างละเอียด และจัดว่าเป็นวรรณคดีที่ใช้ฉากต่างประเทศเป็นเรื่องแรกในวรรณคดีไทย คุณค่าด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมหลายอย่าง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนให้มีความเชื่อมั่นและความสบายใจเมื่อได้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งผลให้สิ่งนั้นดำเนินลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระแสร้ มาลายาภรณ์. 2522. วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่3 กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย.(2526).สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน (ปัญหา การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน). พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- ธวัช ปุณโณทก.(2528). “ความเชื่อพื้นบ้านอันสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในสังคมอีสาน”ในวัฒนธรรมพื้นบ้าน: คติความเชื่อ.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นววรรณ พันธุมธธา.(2527).ไวยากรณ์ไทย.กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- บุปผา บุญทิพย์. (2547). การเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญยงค์ เกศเทศ.(ม.ป.ป.).เขียนไทย.ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา ชิรินทร์พงศ์.(2522).ลักษณะภาษาไทย(ไทย 104).กรุงเทพฯ : ประเสริฐการพิมพ์.
- พวงผกา หลีกเมือง. (2552). การวิเคราะห์สำนวนโวหารเชิงมโนทัศน์ ในตำนานของล้านนา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันเนาว์ ยูเด็น. (2537). วรรณคดีเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์.(2536).ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.
- ไสว เรื่องวิเศษณ์.(ม.ป.ป.).ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย.ภาควิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- เอกฉัตร จารุเมธีชน. (2535). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์.



สภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

The Problem of Chinese students in Thai writing, Chiang Rai Rajabhat University

บุญทิวา สิริชยานุกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน ระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ผลงานด้านการเขียนของนักศึกษาจีน จำนวน 20 คน คนละ 6 เรื่อง ได้แก่ การเขียนบรรยายภาพ การเขียนเรียงความ การเขียนเล่าประสบการณ์ การเขียนอธิบาย การเขียนแสดงความคิดเห็น และการเขียนเรื่องราวจากจินตนาการ รวมทั้งหมด 120 ชิ้นงาน

ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านการเขียนภาษาไทยพบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องทั้งหมด 4 ด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ การเรียงคำเข้าประโยค ร้อยละ 52.63 การเขียนสะกดการันต์ ร้อยละ 33.33 การใช้คำ ร้อยละ 25.44 และการเว้นวรรค ร้อยละ 25.44

จากผลการวิจัย ผู้สอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกใช้ทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะควบคู่กันไป และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในด้านโครงสร้างของประโยค ระหว่างภาษาไทยและภาษาของผู้เรียนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับชาวต่างประเทศต่อไป

คำสำคัญ : สภาพปัญหา, การเขียน, นักศึกษาจีน

Abstract

This research was purposed to study problem of Chinese students in Thai writing, ChiangRai Rajabhat University during the academic year 1/2016.

The Research tool was 20 Chinese students' writing composition projects from each student were assigned to write in 6 titles from the 6 determined topics were :Writing a pictured-story follow the instructor, Writing essay, Telling experience from writing, Writing an explanation , Writing opinion, and Writing a story based on the imagination. total 120 projects.

The results of Thai writing from their defectiveness in this research were found 4 items, 52.63 percent in word order into the sentence, 33.33 percent from writing the authography, 25.44 percent in word using and 25.44 percent in Thai punctuation from many to less respectively.

As the results in this research Thai instructor for foreigners should provide student opportunity with synchronized 4 Thai language skills and bring comparative study in part of sentence structures both Thai and learner's own language in order to guide for Thai language learning management for foreigners.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเกิดขึ้นมากมายด้วยสาเหตุที่โลกมีความเป็นสากล การสื่อสารจึงส่งถึงกันได้ทุกทิศอย่างไร้พรมแดน และการสื่อสารเหล่านี้ต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญที่ทำให้การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์บรรลุวัตถุประสงค์ หากสังคมใดไม่สามารถแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากสังคมหนึ่ง ข้อมูลเหล่านั้นก็ไม่สามารถจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ สังคมนั้น ๆ ก็จะไม่มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับสังคมอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้แต่ละประเทศหรือแต่ละสังคมจึงเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาที่สองเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

ในสังคมมนุษย์ ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย แสดงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจกันตลอดเวลา โดยใช้ภาษาในการติดต่อระหว่างกัน ทั้งทักษะการฟัง การอ่าน เพื่อรับรู้เรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ใช้ทักษะการพูดและการเขียน เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิด ซึ่งทักษะทั้ง 4 นี้ ทำให้มนุษย์ได้พัฒนาความรู้ ความคิด ตลอดจนพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าไปอย่างมากมาย โดยเฉพาะทักษะการเขียน ดังที่ กรรณิการ์ พวงเกษม (2534) กล่าวว่า การเขียนมีความสัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ อีก 3 ทักษะ คือ ฟัง พูด และอ่าน ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน เมื่อคนเราฟังแล้วบางครั้งอาจต้องพูด และหลังจากพูดอาจต้องมีการจดบันทึกและอธิบายให้ผู้อื่นฟัง โดยเฉพาะกรณีที่เป็นต้องนำมาใช้ในโอกาสต่อไป การจดบันทึกก็คือการเขียน การเขียนเป็นทักษะที่ยาก บางคนฟังอะไรแล้วเข้าใจได้รวดเร็ว พูดและอ่านก็คล่องแคล่ว แต่เมื่อต้องการ จะเขียนเพื่อ

ถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจนั้น เขียนไม่ได้ เขียนไม่ถูก

จะเห็นได้ว่าการเขียนเป็นทักษะที่ยาก เพราะต้องประมวลความรู้ที่ได้จากทักษะการฟัง การอ่าน และการคิด นอกจากนี้ยังต้องอาศัยการฝึกฝนอยู่เสมอ ดังนั้นถ้าได้เขียนบ่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดพัฒนาการที่ดีในการเขียน นอกจากนี้การเขียนยังทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของผู้เขียน สอดคล้องกับ ผงกกาญจน์ ภูวิภาดาวรรณ (2548) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนภาษาที่สองก็คือการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งโดยทั่วไปจะหมายถึง ความสามารถทางไวยากรณ์ ซึ่งรวมถึง เสียง คำ โครงสร้างประโยคและความหมาย ความสามารถทางการใช้และเข้าใจภาษาที่มีเนื้อความต่อเนื่อง มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันเพื่อให้การสื่อสารบรรลุตามความมุ่งหมายของผู้ใช้ภาษา ทั้งนี้รวมถึงภาษาพูดและภาษาเขียน และความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาททางสังคม ภาษาไทยนับเป็นอีกภาษาหนึ่งที่มีผู้สนใจเรียนรู้เป็นภาษาที่สอง

ด้วยเหตุที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ลงนามความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงว่าด้วยการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในขณะนี้ ได้มีนักศึกษาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย นักศึกษาจีนกลุ่มดังกล่าวสามารถพูด ฟัง และอ่านภาษาไทยได้แล้วนั้น แต่ยังคงขาดทักษะในการเขียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงสภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้สอนในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาจัดการเรียนการสอนการเขียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหา ศึกษาสภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยในด้านการเขียนสะกดการันต์ การใช้คำ การเรียงคำเข้าประโยค และการเว้นวรรค ของนักศึกษาจีนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2. ประชากร นักศึกษาจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1/2559 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา การเขียนเบื้องต้น (Z0612109) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 20 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสอน ในรายวิชาการเขียนเบื้องต้น ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2559 - เดือนธันวาคม 2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน ระดับปริญญาตรี(ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบชนิดอัตนัย ให้นักศึกษาเขียนการเขียนบรรยายภาพ การเขียนเรียงความ การเขียนเล่าประสบการณ์ การเขียนอธิบาย การเขียนแสดงความคิดเห็น และ การเขียนเรื่องราวจากจินตนาการ จากหัวข้อที่กำหนดให้

หลังจากนั้นนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนทั้ง 6 ชุดไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตรวจให้คะแนนและนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพปัญหาทางด้านการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน โดยสร้างเกณฑ์วิเคราะห์การใช้ภาษาที่ได้ศึกษาจากหนังสือภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร หนังสือหลักภาษาไทย ของกำชัยทองหล่อ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 และเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา เพื่อให้เกณฑ์การวิเคราะห์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถกำหนดประเภทของข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยได้ 5 ประเภท คือ การสะกดการันต์ การแต่งประโยค การเว้นวรรค และการใช้เครื่องหมายในการเขียน

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สภาพปัญหาทางด้านการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาจีนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกประเภทข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานในการจำแนก และได้แบ่งลักษณะสภาพปัญหาการใช้ภาษาไทยในการเขียนของนักศึกษาจีนที่พบจากข้อมูลได้ดังนี้

ลักษณะสภาพปัญหาในการเขียน

สภาพปัญหาในการใช้คำในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาด้านการสะกดการันต์

การสะกดการันต์ที่ถูกต้อนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ภาษาไทย เพราะการสะกดการันต์ผิด อาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน เกิดผลเสียต่อการสื่อสารได้

สภาพปัญหาในการสะกดการันต์เท่าที่พบจากข้อมูลแบ่งออกได้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1.1 สภาพปัญหาเรื่องพยัญชนะ

สภาพปัญหาเรื่องพยัญชนะ หมายถึง การที่นักศึกษาใช้พยัญชนะในพยางค์หรือคำต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง สภาพปัญหาในการใช้พยัญชนะ แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ สภาพปัญหาเรื่องพยัญชนะต้น และพยัญชนะสะกด

สภาพปัญหาเรื่องพยัญชนะต้น พยัญชนะต้นคือพยัญชนะที่ปรากฏต้นพยางค์หรือต้นคำ ซึ่งอาจเป็นพยัญชนะเดี่ยวหรือพยัญชนะประสมที่เป็นอักษรควบ อักษรนำ สภาพปัญหาเรื่องพยัญชนะต้นที่พบยกตัวอย่าง เช่น คำว่า ภาชี เขียนเป็น ภาสี่

สภาพปัญหาเรื่องพยัญชนะสะกด การใช้มาตราสะกดในภาษาไทย 8 มาตรานั้น ในบางมาตรามีรูปตัวสะกดหลายรูปซึ่งเป็นสาเหตุให้นักศึกษาเลือกรูปพยัญชนะตัวสะกดผิดได้ สภาพปัญหาในเรื่องพยัญชนะตัวสะกดที่พบ สามารถแยกได้ 2 ประเภทคือ เขียนพยัญชนะท้ายไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด และเขียนพยัญชนะท้ายตรง

ตามมาตราตัวสะกดแต่ใช้รูปพยัญชนะผิด เช่น คำว่า สวยงาม เขียนเป็น สวยงาม อันตราย เขียนเป็น อังตราย พักยา เขียนเป็น พัทยา ความสุข เขียนเป็น ความสุก

1.2 สภาพปัญหาเรื่องการเขียนวรรณยุกต์

ในภาษาไทยมีวรรณยุกต์ 4 รูป แต่มีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง พยางค์หรือคำบางคำอาจจะมีรูปวรรณยุกต์ไม่ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จึงทำให้เกิดสภาพปัญหาในการเขียนได้ การใช้วรรณยุกต์ผิดย่อมทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนตามไปด้วย สภาพปัญหาเรื่องวรรณยุกต์ที่พบ คือ ใช้รูปวรรณยุกต์ผิด และการใช้รูปวรรณยุกต์ผิดตำแหน่ง เช่น คำว่า ใส่เสื้อ เขียนเป็น ใส่เสื้อ คำว่า ปล่อย เขียนเป็น ปล่อย

1.3 สภาพปัญหาเรื่องตัวการันต์

การใช้ตัวการันต์มีประโยชน์เพื่อรักษา รูปศัพท์เดิม พยัญชนะท้ายสุดจะมีได้ทั้งหมด ทักษะกำกับอยู่เพื่อไม่ให้ออกเสียง สภาพปัญหาเรื่องตัวสะกดการันต์ที่พบ คือ การใช้ไม้ทัณฑฆาตในพยางค์ที่ไม่ควรใช้และไม่ใช้พยัญชนะท้ายสุดและไม้ทัณฑฆาตในที่ที่ควรใช้ เช่น คำว่า บาสเกตบอล เขียนเป็น บาสเกตบอลล์ และคำว่า จุดประสงค์ เขียนเป็น จุดประสง

1.4 สภาพปัญหาเรื่องการใช้สระ

ในภาษาไทยมีคำจำนวนมากที่มีเสียงสระเหมือนกันแต่ใช้รูปสระต่างกัน เช่น คำที่ออกเสียงสระโอะ รูปเขียนอาจจะใช้สระ ใ-ใ หรือ อัย หากใช้รูปสระในการเขียนผิดก็ทำให้

2.2 ใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน

ในส่วนของการใช้ภาษาพูดในภาษาเขียนของนักศึกษานั้น สามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ การใช้คำที่ใช้ในภาษาพูดโดยเฉพาะ และ การใช้คำเขียนตามเสียงพูด

การใช้คำที่ใช้ในภาษาพูดโดยเฉพาะ คำที่เขียนตามเสียงพูด หมายถึง การที่นักศึกษาเขียนคำหรือกลุ่มคำเป็นตัวอักษรตามเสียงพูด แต่ผิดไปจากรูปเขียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ฉันทันนอนหมองทุกวัน แก้ไขเป็น - ฉันทันนอนหนานาฬิกาทุกวัน

การใช้คำเขียนตามเสียงพูด คำที่เขียนตามเสียงพูด หมายถึง การที่นักศึกษาเขียนเป็นตัวอักษรตรงตามเสียงที่พูด แต่ผิดไปจากรูปที่ใช้เขียน เช่น

- ประเทศจีนขอจัดการแข่งขันบาสเกตบอล แก้ไขเป็น - ประเทศจีนขอจัดการแข่งขันบาสเกตบอล

2.3 การใช้คำผิด

การใช้คำในภาษาไทยจะต้องใช้ให้ถูกต้องตามความหมายของคำ และใช้ให้ถูกต้องตามไวยากรณ์แล้วยังต้องพิจารณาว่า คำนั้นจะใช้ร่วมกันได้หรือไม่ จากการศึกษาการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน พบสภาพปัญหาเกี่ยวกับการใช้คำ คือ การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกันผิด การใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันผิด และการใช้คำผิดความหมาย เช่น

- วันเสาร์ที่ 23 เราไปถึงอยุธยา แก้ไขเป็น - วันเสาร์ที่ 23 เราไปถึงอยุธยา
- ฉันรู้สึกกระตุน แก้ไขเป็น - ฉันรู้สึกตื่นเต้น
- เส้นฝั่งทะเล แก้ไขเป็น - ชายฝั่งทะเล

3. สภาพปัญหาด้านการแต่งประโยค

การนำคำหรือกลุ่มคำมาเรียงเรียงเป็นประโยคให้ถูกต้องจะทำให้ประโยคนั้นมีเนื้อความสมบูรณ์ สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการของผู้เขียน สภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่พบ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การขาดคำที่จำเป็นในประโยค และ การเรียงคำและข้อความผิดลำดับ

3.1 การขาดคำที่จำเป็นในประโยค หมายถึง การที่นักศึกษาแต่งประโยคโดยขาดคำบางคำ ซึ่งคำนั้นอาจทำหน้าที่เป็นประธาน กริยาหรือกรรมของประโยค เมื่อขาดคำที่ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งในประโยคไปแล้ว ทำให้ความหมายของประโยคไม่สมบูรณ์ เช่น

- สำหรับวันนี้ เวลาส่วนใหญ่ใช้ไปกับการเล่นน้ำอย่างสนุกสนาน

ประโยคนี้ ขาดคำสรรพนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค คือคำว่า “เรา” “ฉัน” หรือ “ผม” เมื่อเติมคำที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคเข้าไปแล้ว ทำให้ประโยคมีใจความชัดเจนขึ้น

การเว้นวรรคในที่ที่ไม่ควรเว้น หมายถึง การที่นักศึกษาเว้นวรรคระหว่างพยางค์หรือคำเมื่อยังไม่จบประโยค นักศึกษามีข้อผิดพลาดในเรื่อง การเว้นวรรคในที่ที่ไม่ควรเว้น เช่น

- ปัจจุบันนี้ไม่ว่าอยู่ ที่ไหนก็มีเพื่อนอยู่ด้วย

แก้ไขเป็น - ปัจจุบันนี้ไม่ว่าอยู่ที่ไหนก็มีเพื่อน ๆ อยู่ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน พบว่านักศึกษาจีนมีข้อบกพร่องเรื่องการเขียนด้านการสะกดการันต์ 6 ลักษณะคือ การใช้พยัญชนะ การใช้วรรณยุกต์ การใช้ตัวการันต์ การใช้สระ การเขียนส่วนของคำขาดและส่วนของคำเกิน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ข้อบกพร่องเรื่องการใช้คำ 3 ลักษณะคือ การใช้กลุ่มคำฟุ่มเฟือย ใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน และใช้คำผิด คิดเป็นร้อยละ 25.44 ในส่วนของการแต่งประโยค พบข้อบกพร่อง 2 ลักษณะคือ ขาดคำที่จำเป็นในประโยคและการเรียงคำและข้อความผิดลำดับ คิดเป็นร้อยละ 52.63 นอกจากนี้ นักศึกษายังมีข้อบกพร่องเรื่องการเว้นวรรค 2 ลักษณะคือ การไม่เว้นวรรคในที่ที่ควรเว้น และการเว้นวรรคในที่ที่ไม่ควรเว้น คิดเป็นร้อยละ 25.44

สภาพปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ในการเขียนพยัญชนะต้น /ต/ เป็น /ด/ รองลงมาคือ การเขียนพยัญชนะต้น /ด/ เป็น /ต/ นอกจากนี้ยังมีการเขียนพยัญชนะต้น /ฟ/ เป็น /พ/ /ฟ/ เป็น /ผ/ และ /พ/ เป็น /ผ/ ส่วนการเขียนพยัญชนะท้ายที่พบมากที่สุด คือการเขียนพยัญชนะท้ายที่ไม่ตรงตามมาตรฐานตัวสะกด พบมากที่สุดคือ แม่กง และแม่กน ตามลำดับ สำหรับข้อบกพร่องในการใช้สระ นักศึกษาจีนมักเขียนสระผิดคือ จากสระเสียงสั้น

เป็นสระเสียงยาว และสระเสียงยาวเป็นเสียงสั้น นอกจากนี้ยังพบว่ามี การเขียน สระวรรณยุกต์ ตกหล่น เขียนสระและวรรณยุกต์ผิด การเขียนสระ และวรรณยุกต์เกิน เขียนตำแหน่งสระและวรรณยุกต์ผิด การเขียนตัวการันต์ผิด การเขียน ส่วนของคำเกิน และการเขียนส่วนของคำขาด ตามลำดับ

ในด้านการใช้คำและประโยคในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน จากการวิจัยพบว่า มีการเรียงคำผิดลำดับ การใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน การใช้กลุ่มคำฟุ่มเฟือย และการใช้คำผิดความหมาย

นอกจากนี้ ในการศึกษาสภาพปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนทำให้พบว่า นักศึกษามีข้อบกพร่องในการเขียนหลายด้าน ทั้งนี้ เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สลับซับซ้อน จากการวิจัยพบข้อบกพร่องในการเขียนของนักศึกษาจีน ไม่ว่าจะเป็นการใช้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ นักศึกษาจีนไม่สามารถแยกหน่วยเสียงได้อย่างถูกต้อง และเกิดจากความเคยชินในการออกเสียงที่ผิด ทำให้เวลาเขียนจึงเขียนผิดตามเสียงที่ออก ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531 : 273) ที่ว่า คำบางคำออกเสียงไม่ตรงหรือออกเสียงผิดเลยติดเป็นนิสัย เมื่อเขียนจึงเขียนผิดด้วย ส่วนการใช้พยัญชนะควบกล้ำของการใช้คำในการเขียนนั้น ก็มีปรากฏบ้าง คือการเปลี่ยนพยัญชนะควบจาก ร เป็น ล หรือ เปลี่ยนจากพยัญชนะควบ ล เป็น ร สาเหตุเนื่องมาจากการออกเสียงผิด

จากการวิจัยสภาพปัญหาที่พบในเรื่องการเขียนสะกดการันต์ ด้านการใช้พยัญชนะที่พบมากที่สุดคือ การใช้พยัญชนะต้น /ต/ และ /ต/ เนื่องด้วยในภาษาจีนไม่มีพยัญชนะ /ต/ เวลาออกเสียงนักศึกษาจีนมักออกเสียงเป็น /ต/ เมื่อเขียนจึง

ทำให้พยัญชนะต้นผิดไปด้วย นอกจากนี้ยังพบการใช้พยัญชนะท้ายผิด คือการใช้พยัญชนะท้าย /ง/ และพยัญชนะท้าย /น/ นักศึกษาจะเขียนสลับกัน คือเขียนพยัญชนะท้าย /น/ เป็น /ง/ เขียนพยัญชนะท้าย /ง/ เป็น /น/ สาเหตุเนื่องมาจากพยัญชนะท้ายทั้งสองมีลักษณะร่วมของพยัญชนะตัวสะกด คือ ทั้ง /น/ และ /ง/ ต่างก็เป็นพยัญชนะนาสิกเหมือนกัน ดังนั้นเมื่อนักศึกษาออกเสียงจึงออกเสียงสลับกัน เวลาเขียนจึงทำให้เขียนผิด

สำหรับสภาพปัญหาในด้านการใช้คำและการใช้ประโยคในการเขียน พบว่ามีการเปลี่ยนสระเสียงสั้นเป็นเสียงยาว เปลี่ยนจากสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น ทั้งนี้เพราะในภาษาจีนไม่มีการแยกสระเสียงสั้นกับสระเสียงยาวเหมือนในภาษาไทย ดังนั้นเวลานักศึกษาออกเสียงสระจึงมีความบกพร่องเกิดขึ้น อีกทั้งสระบางตัวออกเสียงเหมือนกัน เช่น สระ ื่อ สระ ือ ทำให้นักศึกษาจำคำที่ถูกต้องไม่ได้จึงเลือกใช้คำสลับกันในการเขียน นอกจากนี้ยังมีการเขียนตำแหน่งของสระและวรรณยุกต์ผิดในบางคำ ทั้งนี้อาจเกิดจากความเคยชินในการเขียน และภาษาไทยมีคำพ้องเสียงมาก คำไทยบางคำออกเสียงเหมือนกัน แต่รูปในการเขียนและความหมายแตกต่างกัน โอกาสที่จะเขียนผิดจึงมีมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ นิภา กัญพงศ์ศักดิ์ (2555:134) กล่าวว่า นักศึกษาจีนมีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนมาก อาจเป็นเพราะการเขียนเป็นกระบวนการกลั่นกรอง เรียบเรียงและถ่ายทอดความคิดเพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสาร การสะกดคำอย่างเดียวยังไม่ได้ให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ แต่คำที่เลือกใช้จะต้องเหมาะสมกับระดับของภาษาและสอดคล้องกับบริบทด้วย ซึ่งปัญหาสำคัญของนักศึกษาคือเรื่อง คำศัพท์ ทั้งการรู้คำศัพท์น้อย สะกดคำศัพท์ผิด ไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ไม่รู้

วิธีใช้คำศัพท์และลักษณะคำศัพท์ ทำให้ใช้คำศัพท์ผิด โดยเฉพาะศัพท์ยากหรือคำศัพท์พิเศษที่ไม่คุ้นเคย ปัญหาผู้เรียนรู้ศัพท์น้อยเป็นสาเหตุสำคัญโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และยังก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องอีกหลายอย่างตามมา เพราะคำศัพท์คือพื้นฐานหลักของการเรียนทุกภาษา ฉะนั้นหากผู้เรียนรู้คำศัพท์น้อย ไม่ว่าผู้สอนจะเก่งเพียงใดก็ยากที่จะสอนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ในส่วนของการสะกดคำผิดและส่งผลให้ใช้คำผิดความหมายด้วยนั้นนับเป็นปัญหาสำคัญและความท้าทายของนักศึกษาจีน เพราะการผันเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีจำนวนมากกว่าภาษาจีน อีกทั้งการประสมคำยังมีพยัญชนะ 44 ตัว และสระอีก 32 เสียง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนและเป็นปัญหาการเขียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaroungsirawat (1999) และงานวิจัยของ Rahim and Hamzah (2009)

อีกทั้งพฤติกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ของนักศึกษาจีนไม่ได้เกิดจากความเข้าใจคำศัพท์นั้นอย่างแท้จริง เพราะนักศึกษาจะมีสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ค้นหาความหมายได้ทันที เช่น Talking Dictionary ฉะนั้นจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้นักศึกษาไม่รู้คำศัพท์ สะกดคำไม่ถูกต้องและใช้คำศัพท์เหล่านั้นไม่เป็น คำที่ใช้ไม่เหมาะสมกับระดับของภาษาและบริบท ซึ่งการเรียนการสอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนจำคำศัพท์ได้มากๆ โดยไม่ลืมและไม่เบื่อด้วยการใช้เทคโนโลยีและสื่อ หลังจากนั้นจึงขยายเป็นกลุ่มคำและประโยคสั้น – ยาวที่ถูกต้องตามหลักภาษาและไวยากรณ์จะทำให้นักศึกษาเรียนเขียนได้ง่ายและสนุก

ในส่วนของการใช้ประโยคในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีข้อบกพร่องหลายประการ ปัญหาที่พบมาก

ที่สุดคือ การเรียงคำและกลุ่มคำผิดลำดับ สาเหตุเกิดจากลักษณะการเรียงคำและกลุ่มคำในประโยคในภาษาไทยและภาษาจีนต่างกัน และนักศึกษาเขียนโดยการถ่ายทอดจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย จึงทำให้มีการเรียงลำดับของคำและกลุ่มคำในประโยคผิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการลำดับคำของภาษาไทยกับภาษาจีนรวมทั้งโครงสร้างทางไวยากรณ์และรูปประโยคมีข้อแตกต่างกัน เมื่อนักศึกษาจีนไม่เข้าใจไวยากรณ์ไทย จึงทำให้การใช้คำ การลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้องด้วย

จากสภาพปัญหาที่พบในด้านการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีนพบว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากสำหรับผู้ที่ยังเรียนภาษาเป็นภาษาที่สอง แต่ถ้าหากได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ก็จะสามารถพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้สอนควรหาวิธีแก้ไขปัญหาความรู้ของนักศึกษาจีนเกี่ยวกับคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นและมีทักษะการนำไปใช้และเข้าใจความหมายได้อย่างถูกต้อง ให้นักศึกษาฝึกอ่าน ค้นคว้าและรวบรวมตัวอย่างการใช้คำ และความรู้จากสื่อต่างๆ ที่นักศึกษาสงใจ เช่น การอ่านและตอบ E-mail หรือ Facebook โดยใช้ภาษาไทย อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารที่เป็นภาษาไทยเพื่อให้เห็นถึงบริบทต่างๆ ของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกทักษะการเขียนเพิ่มขึ้น และตรวจผลงานของนักศึกษา เพื่อที่นักศึกษาจะได้ทราบผลการพัฒนาการเขียนของตนเอง ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาฝึกเขียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรให้นักศึกษาจีนได้มีโอกาสฝึกใช้ทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควบคู่กันไป เพราะภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่าน และการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ การพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ เพื่อสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทยและทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโครงสร้างประโยคในภาษาไทยและภาษาจีน
3. ควรมีการสร้างแบบฝึกทักษะในการเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสำหรับชาวต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). การเขียนเรื่องโดยจินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กำชัย ทองหล่อ. (2540). **หลักภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2540). **ภาษากับการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จองบก แช. (2543). **ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาเกาหลีแผนกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยปูซาน ภาษาและกิจการต่างประเทศ**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ชนิกา คำพุดม. (2545). **การศึกษาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนวิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 สถาบันชนชาติยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- นิภา กู้พงษ์ศักดิ์. (2555). **ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาต่างชาติ:กรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ**. รามคำแหง, 31(1), 123-139.
- สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. (2531). **หลักภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2546). **หลักภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- Jarongsirawat, R. (1999). **Teaching Thai language and culture abroad**. Unpublished Ph.D. Ed. Thesis, Deakin University, Victoria.
- Su, N. C., Rahim, N. A., & Hamzah, Z. A. Z. (2009). **Problems in learning the Thai language as a foreign language**. The International Journal of the Humanities, 6(12), 9-18.



泰国华侨华人与中国软实力的提升

Overseas Chinese in Thailand and the Promotion of Chinese Soft Power

[泰国] 刘琪

[Thailand] Kirattaya Laotrakunchai

【摘要】 在全球化的环境下，国际社会已经进入了从对抗到合作共赢的时代，中国在和平崛起的过程中，面对周边国家和地区不断出现的疑虑和不安，已经日益认识到硬实力、特别是软实力发展的重要性和迫切性。然而对泰国华侨华人在中国软实力提升的过程中发挥的作用进行研究，不仅可以实现中泰两国进一步的发展和共赢，更可以为中国在其他东南亚国家软实力建设提供可借鉴的经验。

【关键词】 华侨华人；中国软实力；泰国；提升

Abstract

Under globalization, the international community has entered into an era where confrontation is replaced by win-win cooperation. In the process of China's peaceful rise, and in the face of continuous doubts and anxiety of neighboring countries and regions, China has been increasingly recognizing hard power, and especially the importance and urgency of developing soft power. However, the study on the role of Thai overseas Chinese in the process of China's soft power development can, not only realize the further development and win-win situation between China and Thailand, but also provide useful experiences for other countries in Southeast Asia building soft power.

Keywords: Overseas Chinese, Chinese soft power, Thailand, Promotion



在全球化的环境下，国际社会已经进入了从对抗到合作共赢的时代，中国在和平崛起的过程中，面对周边国家和地区不断出现的疑虑和不安，已经日益认识到硬实力、特别是软实力发展的重要性和迫切性。然而对泰国华人社会“三宝”（华人社团、华文教育和华文媒体）在中国软实力提升的过程中发挥的作用进行研究，不仅可以实现中泰两国进一步的发展和共赢，更可以为中国在其他东南亚国家软实力建设提供可借鉴的经验。

一、泰国华侨华人与中国软实力

泰国华人已有一千多年的历史，据专家统计，泰国社会中华人的数量共超过700万，占全国人口总数的11%。^[1]他们在整个泰国社会历史发展的进程中，与泰国境内所有的民族一道，不仅为泰国社会的进步、经济的发展做出了不可磨灭的贡献，也在中泰两国政治、经济、文化的交流合作等方面发挥桥梁作用，并为中国在泰国软实力的提升发挥了积极的作用。

1、华侨华人移民历史、现状

中泰两国友好关系历史悠久，源远流长，据史料记载，中泰两国的经济文化交流已有两千多年的历史了。在两国长期的友好往来中，很早就有中国人留居泰国。据史料记载，秦汉之际就有华人移居泰国等地区，但人数不多，直到泰国阿瑜陀耶时期，前往泰国经商定居的华人开始增多。以华人进入泰国前的社会身份的角度考察，泰国华人移民的历史可分为以下几个时期：

(1)、以商人为主、官使和佛教徒为次的零星移民阶段（素可泰王朝公元1238年以前）

(2)、以商人和技术劳动力为主体的移民阶段（素可泰王朝中期公元1283年至大米贸易开放前公元1772年）

(3)、以破产农民为主体的移民阶段（大米贸易开发公元1772至1948年）

(4)、以投资者为主体的移民阶段（1948年至今）

华人大量从中国移民到泰国共有三次：

郑皇大帝时期（公元1767至1782年），吞武里王朝时期华人郑铺之子郑信在当地人民和泰国华人帮助下起兵反缅，最终取得胜利建立泰国吞武里王朝，由于郑信本人是华人后代，又因华人曾帮助其打败暹罗，因此，在享有特权的华人政策局面下吸引了一批又一批华人移居泰国。

拉玛五世时期（公元1868至1910年），曼谷王朝初期建设新都（即现首都曼谷城），需要大量的劳动力，在拉玛四世（1851—1868年）特别是拉玛五世（1868—1910年）登位后，接受了西方文明后对泰国进行改革和建设铁路、开凿运河、发展生产等，需要大批新的劳动人手，促进了大批华人移居泰国。

拉玛七世时期（公元1915至1935年），拉玛七世时期大批华人移居泰国主要以潮州人为主，由于天灾人祸使潮州人饱受煎熬，造成许多农民、手工工匠和小商小贩纷纷破产。在背山靠海的生态环境中，潮州人唯一的选择就是下南洋、闯暹罗，而且当时在泰国的华人还享有一些外国商人所不能享有的特权。因此，这时期每年都有大量的中国移民进入泰国。据资料表明，泰国的华侨华人社区人口也因之不断扩大，由1910年的79万增加到1942年的187万，人口增长率的高峰出现在1921—1932年间。

目前在泰国的华侨华人中，祖籍为潮州人的最多，占约70%，其他依次是广东广州、肇庆地区占约9%，福建地区占约7%，客家、海南各占约6%和5%，云南、广西、江浙以及台湾等占约3%。现在居住在泰国的华人主要分为以下几种类型：

第一类：原为华侨，后来加入泰国国籍，大多是在1948年以前到泰国的谋生者。

第二类：前者的后代，为第二代华裔，多数会讲中国话，仍保留了许多中国的传统风俗习惯。

第三类：前两种人的后裔，大部分是第三代、第四代华裔，占泰国华人的大部分。

第四类：新移民的华侨，但人数不多。



2、积极融入当地社会（政治、经济）

华人移民一到泰国便变易俗，积极学习语言文化，尊重当地风俗习惯，安分守己、努力工作，并与泰国人民和睦相处，互助互利，以求尽快适应当地社会，为当地社会所接受。目前，泰国华人已实现了与泰国当地完整意义上的融合。

政治方面，早在1927年泰国第七世王拍卜诰陛下曾道：“……事实上，泰国与中国实际如兄弟，此外，泰中人民血统早就同化一致，乃至分割不开，曾任职的高级公务员和目前在职的公务员，为数众多是具有中国血统、在泰国成家定居下来的中国人，直至成为泰国人的也为数众多……”。^[2]自1932年6月实行君主立宪制至2016年共有29任总理，其中有21位为华裔，如比里·帕农荣（陈璋茂）、他旺·纳哇沙越（郑良淡）、川·立派（吕基文）、挽限·信拉巴阿差（马德祥）、他信（邱达新）、沙马（李沙马）、阿披实（袁氏华侨）、英拉（邱英拉）、社尼·巴莫和克立·巴莫亲王（曾祖母是福建移民，是拉玛二世的安葩王妃）、甚至是泰国皇室成员也是华裔：如泰国吞武里王朝国王郑信（第二代华裔）、泰国曼谷王朝第七世王拍卜诰陛下、泰国曼谷王朝第九世王王后（第三代华裔）等。

经济方面，在素可泰王朝建立时（1238-1378），泰国的华侨华人便在中泰经济贸易关系中充当主要角色。如素可泰王朝派往中国的使团每次所使用的船只不仅是由在泰华侨华人设计制造或者在华侨华人的指挥和监督下制造，而且使团的翻译及水手均由华人担任。^[3]曼谷王朝特别是拉玛一世至拉玛四世时期，泰国华人除了负责建造泰国商船、管理王室船只外，还被泰国王室委任为赴华使节，代表泰国王室与中国进行贸易，同时泰国赴华朝贡船的船长、舵工、水手和所搭载的商贩也基本上由华人充任。^[4]到19世纪，善于经商的华人已在泰国国内的商业中具有举足轻重的地位，如陈守明、陈守镇的寰利行在19世纪30年已成为泰国最大的米商并依靠“香、叻、暹、汕”贸易

体系从事亚洲地区的大米出口贸易；进入20世纪，泰国华商经过几代人的拼搏奋斗，在老一辈成功经验的基础上，充分借鉴西方现代化的经营模式、管理方法拓展企业，进而成为规模宏大的跨国集团，如：谢国民的正大集团、苏旭明的TCC集团、陈有汉的盘谷银行、陈有庆的亚洲金融集团等。如今，泰国华商投资领域非常广泛，已经突破传统的贸易、加工、涉及房地产、金融、信息服务等现代产业，泰国几乎所有的产业都有华商经营。泰国前20名企业均是华商，泰国华商已经把持着泰国的经济命脉为泰国经济繁荣和发展作出了不可磨灭的巨大贡献。

文化方面，泰国有关专家经常说：“印度文化是泰国文化之父，中国文化是泰国文化之母”；“印度文化对泰国的影响是表现在宗教方面，西方文化对泰国的影响是表现在物质方面，而中国文化对泰国的影响是直接影响到每一个泰人的心中。”^[5]随着华人移民的浪潮，中华传统文化习俗逐渐传播到泰国并融入到泰国当地的社会里：传统节日如清明节、端午节、上元节、中秋节等传统节日，特别是春节已成为继泰国最重要的节日——宋干节之后，最为重要的第二大节日；中国传统文化不仅被泰人所接受，甚至连皇亲贵族都仿效华人的习俗，如生日寿庆、功德法会等，全泰国700多座华人寺庙均有泰人前去膜拜；中国潮汕的传统食品许多都被泰国当地人所接受；“现代泰语词汇中来自汉语的词汇具有500词之多，泰语词汇从汉语借用的词汇大约占总数的15%。”^[6]等可见中国文化对泰国文化影响之大。

3、华人社团与中国软实力

社团是海外华侨为了达到团结互助、自救自卫、共谋生存与发展等目的而自发建立起来的社会组织，各类社团也是海外华侨联络情感、传承中华文化的重要机构。公元1857年之前泰国的华侨社团还是一种秘密组织，是不合法的。公元1857年泰国政府对秘密组织采取管制政策并规定范围：允许华人可申表成立社团，但必须阐明宗旨，填报负责人、会址、会员姓名、职业等，经审核后给予批准。1897年泰国政府正式颁布

条例, 规定凡申请成立社团应有10名以上的会员, 有宗旨、章程等, 符合法律规定才给予批准成立。^[7]因此泰国的华侨华人社团于19世纪末20世纪初才逐渐成立。根据学者潘少红的研究: 目前“泰国华人社团共有1052个。”泰国华人社团无论是血缘性社团还是地缘性社团或者其他性质的社团不仅为泰国华人生存与发展做出了重要的贡献、而且还是传承中华文化的重要机构、是构建和提升中国软实力的重要力量。

(1)、华人社团加强华人社会团结, 传承中国传统习俗,

华人社团建立的目的就是团结互助, 如成立于1909年的泰国中华总商会的宗旨就是联络、团结泰华工商界, 协助发展工商业务, 为侨商服务。血缘性和地缘性等社团也很重视其社团成员之间的团结互助, 如协助会员婚丧喜庆, 每月举行聚餐会, 沟通信息, 加强成员之间的交流、了解。所以泰国华人社团经常性的会务十分活跃, 使得泰国华人社团具有很强的凝聚力, 在面对中国、泰国局势的变化, 华人各社团均能适时作出反应, 通过不同的渠道和形式把大部分华侨团结起来, 发挥凝聚侨社力量作用, 有效地开展各项活动。此外, 华人社团每年均举办中国传统节日依旧保持中国的传统习俗及民间活动, 不仅吸引了华人、泰人参加还使得许多中国传统习俗得以源源不断地在泰国流传下来。

(2)、华人社团介绍中国发展模式, 促进中泰双方合作与交流

泰国华人社团充分利用自身与中国文化及血缘的优势, 积极为中泰两国的交流合作穿针引线, 并推广中国的发展模式, 促进中泰友谊做出了贡献。此外泰华同乡社团还关注中国的发展, 一方面积极帮助祖籍地的经济、文化等各项建设, 另一方面尽力参与沟通中泰关系, 如一些社团组织人员回中国参观访问, 亲身体验了解家乡的经济建设情况及发展模式后在泰国进行广泛推介, 不仅有助于进一步增进泰国华人及当地人对中国的了解, 还推动中泰间的经贸往来、企业投资和交流互访等, 从而促进了中泰双方的合作与交流。

(3)、华人社团服务泰国社会, 成为中泰文化桥梁

随着泰国华侨华人逐步融入泰国当地社会, 华人社团服务对象不再局限于华侨华人群体, 还对泰国社会提供服务。泰国几乎所有的华人社团均有社会福利单位, 当社会有灾害时, 各个社团就联合起来不分国籍不分种族帮助难民。如广肇会馆的广肇医局、泰京天华医院等均博施济众, 施医赠药, 扶危济困且不分国别界域、男女老幼, 一视同仁, 普遍施助, 并辟病房, 以收容重症者留院医治。特别是泰国的华侨报德善堂对整个泰国社会的服务更是全面如: 救济遭受火灾、水灾、风灾和其他一切灾害的人们; 开办医院, 命名为“华侨医院”, 为社会上的各种患者医病开药; 开办学校和其他学习场所; 收殓无主尸首和建立公共墓地; 赞助和支持宗教、文学、艺术和科学事业等。由于华人社团为泰国的福利事业努力不懈, 广布善施, 因此得到了泰国人民的敬重, 从而为泰国华侨华人扮演中泰文化桥梁提供便利。

二、泰国华文教育、华文媒体与中国软实力的提升

华文教育、华文媒体是中国向国际传播格局中一支不可或缺的力量, 是中国软实力的重要构成部分同时也是中国软实力国际传播的重要途径和载体。

1、华文教育与中国文化的传承与发扬

(1)、华文教育概况

由于在19世纪以前, 移居泰国的华侨华人, 基本是贫穷之辈, 他们初到泰国寻求生计, 只得从事极其艰辛的劳作, 以图衣食和陋居, 尚无能力办学同时他们在泰国大多既无家室, 亦无后裔, 没有设立华校的必要。因此, 泰国的华校在五世皇前均由传教会设立华文课程, 直至19世纪末至第二次世界大战前, 随着华侨华人在泰国人数不断增加, 以及他们在泰国经济成就越来越显著, 才有不少有识之士积极斥资献力办华文补习班及华文学校。如1904年的清迈府华文补习



班、1909年的“华益学堂、国文学堂”、1910年的“新民学校、大同学校”、1913年的“进德学校”、1917年的“华英学校、坤德女校”等。1938年华侨华人在泰国所办的华文学校约293所，至1947年达450所，在校学生约17.5万名，教职员3千多名。1948年4月军人政府执政后对各府的华校数量进行限制并封闭所有未按规定注册的华校。直至1992年2月，泰国内阁会议通过放宽华文教育管制政策：小学、中学、大学皆允许课授华文（改变了以前只准华文民校在小学教授华文5课时的状态）、取消华文教师有关泰文资历的限制并可聘请外国师资人才。2005年8月至12月，时任泰国教育部部长华人后裔刘鸿宇制定了“在泰国推广汉语教学的五年战略规划”，将汉语教学推广作为泰国的一项国家教育政策确定下来。从此，汉语教学进入了泰国主流教育体系并于2009年泰国规定汉语作为高考科目。

目前，泰国的华文教学主要有：1、由政府开办的小学、中学及大学等公立学校，汉语主要作为仅次于英语的第二外语进行教育；2、由基督教或华人社团合资等举办的私立学校，这一类学校以培养语言人才为主，特别是华文学校，系统性比较强；3、由民办的补习学校，这类学校主要以实用为目的。泰国现约有100万人在学习汉语，开设汉语课程的泰校达3000多所。迄今为止泰国已成立了14所孔子学院和18家孔子课堂，就国土面积来说，泰国是全球开设孔子学院平均最多的国家。因此，华文教学不仅丰富了华文教育的领域还扩大了中国文化的影响力，为传承和发扬中华文化提供了重要的渠道。

(2)、华文教育传承中华传统文化，弘扬传统美德

语言是交流的手段，也是文化传承的基本工具。教育是文化传承的关键，也是重要的手段。因此，泰国华校创办之初就以“三字经”、“千字文”、“幼学琼林”、“尺牍”、“珠算”等教导华人孩子识字并灌输中华传统文化。目前许多华校以及开始华文课程的泰校更是以华文教学为主，同时也不断地弘扬传统美德、传承中华文化，如许多华校不仅将“三字经”、“弟

子规”等的内容教育学生，还将中华民族勤劳勇敢、坚忍不拔、自强不息的民族精神以及诚实有信、尊师重道、助人为乐等传统美德教导学生如何为人处事、待人接物等。为了丰富学生课文活动，许多学校特别是泰国的孔子学院以及孔子课堂在承担汉语教学重任的同时，也积极教授中国的文化并开展了各种活动，如开办书法、剪纸、象棋、太极拳、音乐舞蹈等兴趣班并举办中国的饮食文化、中华才艺、欣赏京剧以及武术表演等活动，加深学生对中华文化的了解。此外，为了增进与当地社会的交流合作，华校还受邀派出学生到当地政府或企业组织的活动上表演武术、舞狮、舞蹈等中华文化表演，使得当地人在欣赏中华文化精髓的同时更加了解中国。

(3)、凝聚华人力量，培养华族认同

泰国华校除了教授民族语言、传承中华民族的优秀传统文化外，还是当地华人加强交流、加深了解的平台。许多华校每年均举办校友会，邀请当地华人、校友参与学校的活动，加入校董行列，如清迈崇华新生学校（由原来的八所华校合并）每年都举行一次校友回归学校的晚会，邀请全国的校友及当地华人参加并考察学校近年的发展动态，这不仅给当地华人以及校友提供了解华校动态，还加强了当地华人、校友的相互交流、加深了解。现在泰国的华校已不止接收华族孩子，许多泰族家长也开始将孩子送到华校读书，甚至有的华校其他族裔的学生比华族学生还多。

泰国社会中华人的数量虽然超过700万人，但由于泰国政府实施了同化华人的政策，而且随着时间的推移，华侨社会已转变为华人社会，过去“落叶归根”的思想已成了现在的“落地生根”，随着新生代华裔对泰国的认同而在一定程度对华族存在着“民族认同疲惫”的思想，泰国新生代华裔虽保留着本民族的文化认同，但他们身上的华族色彩相对淡薄，认同程度也呈减弱趋势，若要进一步提升泰国新生代华裔的民族文化认同，华文教育无疑是最佳的途径。而且华文教育将不仅仅为了教授华文、为了继承中华文化，而是要成为新生代华人及当地族群认识中

国、了解中国的工具，从而促进中国软实力的提升。

2、华文媒体与中国软实力的提升

根据泰国广肇会馆在公元1903年医局创立时所立碑文记载当时《汉境日报》捐款的内容，因此，泰国学者一致认为由康梁保皇党人在曼谷创办的《汉境日报》是泰华报业史上最早的一份报纸。之后由陈景华、萧佛成1906年创办了《南美日报》，孙中山领导的同盟会也在曼谷创办了《华暹日报》（1907年）和《同侨报》（1909年），同时，《启南日报》（1907年）、《中华民报》（1911年）、《天汉公报》（1911年）等华文报纸也纷纷涌现，由于当时泰国政府对华社兴办文教事业未加限制，华文报刊有比较宽阔的发展空间，至1938年泰国华文报社共有28家，华文周报及期刊有8家。1939年以后由于泰国军人政权亲日排华和日本的侵泰，泰华报业遭遇了巨大的困难和挫折，直到1945年泰国政府调整了华侨政策，才使得华文日报相继复版如《全民报》、《新报》、《光华报》、《华侨日报》、《星暹日报》等日报以及《光明周刊》、《东方新闻》、《华侨周报》、《中民周刊》、《记者月刊》等。1958年后军人政府再次执政，泰华报业再次遭遇困难与挫折，直到1970年，泰华报业的处境逐渐好转并繁荣持续至今。泰华报业从公元1903年《汉境日报》至今，一共出现报纸不少于85份。目前，泰国的华文报纸主要有6家：《星暹日报》（1950年）、《世界日报》（1955年）、《中华日报》（1960年）、《新中原报》（1974年）、《京华中原联合日报》（1984年）、《亚洲日报》（1993年）；周报有2家《曼谷时报》、《退泰时报》，华文期刊有《时代论坛》、《时代周刊》、《现代泰国导报》、《东盟物流与采购》（双语）等。

泰国华文媒体是中国软实力在泰国传播的重要途径和载体，向泰国人民传递中国的正确信息，传递中华文明的精髓精华，塑造中国的良好形象。

（1）、泰国的华文媒体自创办以来重

要的内容之一就是“报道中国”，即不遗余力将中国国内政治、经济、文化、军事等各个方面的信息传达到泰国，增进泰国对中国的了解，如1937年卢沟桥事变，泰国华人华侨中掀起抗日救国运动，泰华侨社十分关注中日战争动态与讯息，而华文报纸成为唯一传达讯息的机构与来源，为了正确报道抗日情况，泰国《华侨日报》于1937年10月特派遣记者李慕逸、吴仲衡、蔡学徐远赴中国抗日前线同时还邀请三家泰文报（《泰迈报》、《民族报》、《民众报》）同往。而且还将泰国邮电厅代接收的中央社邮电内容翻译成泰文免费提供给泰文报刊登出，以便泰文报社正确报道。此外，由于近年中国的发展迅速，许多泰国民众对中国的了解不仅少而且滞后，泰国华文媒体客观报道中国发展的新成就，使得能更多消除泰国民众对中国的误解及偏见。

（2）、近年来中国在世界影响力的提升，世界有些国家对中国崛起的忧虑、误解乃至敌视使得海外华文媒体在中国软实力中的作用日益凸显。在对中国“威胁论”的报道，泰国华文媒体一直以来均以积极、正面的态度传递中国友好的信息，强调共识，力求促进东南亚、东盟国家与中国的了解与互信。如2004年泰国《世界日报》便头条刊文，引述中国国内生产总值以及对外贸易总额两个数据，客观而具体地指出中国的“和平崛起”并对世界经济增长所作的贡献。2006年10月30日中国与东盟10国建立对话关系10周年，泰国华文媒体均头版刊登记录中国与东盟关系的进展历程并强调中国的积极表现以及不断努力，再次传递着中国和平友好的声音。2011年9月，对中国国务院新闻办公室发表的《和平发展白皮书》泰国华文媒体均连续几天头版刊登指出白皮书所明确界定的中国六大核心利益，强调共赢的宗旨，这一报道不仅振奋了泰国华人对中国发展的期望，同时也向泰国传递了中国坚持走和平发展道路，绝不称霸的态度与决心。泰国华文媒体准确塑造中国形象，不仅促进泰国同中国甚至推进东盟其他国家与中国的友好发展。

（3）、在泰国的华文媒体除了通过日常的新闻报道传递中国信息和文化外，还侧重于



延续中国传统文化，如泰国《亚洲日报》自创刊起就秉承“宣扬中华文化，促进泰中友好关系和文化交流”的宗旨办报。泰国各大华文媒体均有一些关于中国文化精华的栏目，如《世界日报》的“医药保健”、《星暹日报》的“中医养生”、《新中原报》的“儒释讲座”、《京华联合日报》的“京华谜坛”等栏目，而且每当泰国相关部门举行有关于中国文化活动或泰国华人社团进行中国传统节日或文化活动，泰国华文媒体除了整版庆贺节日，还会刊登关于节日或文化活动由来的文章。同时也会用大版面及篇幅对这些节日盛况和风俗文化活动进行追踪报道，从而进一步促进了这些节日和文化传统在泰国得到了很好的传播及继承，使得一些风俗节日在中国国内已经“断代”，但在泰国华社却依然得到了很好赓续绵延。此外，泰国华文媒体还鼓励华文文学的创作，许多华文报刊在创办时均开辟了文艺副刊，为泰华文学作品的发表提供了园地，使得泰华文学能更好地传播中华文化、推动中华文化走向泰国。

(4)、泰国华文媒体对中国国内事务、中国的发展以及国家统一问题上持积极立场，如“神舟”飞天、奥运火炬传递、李文和“间谍案”、西藏“3.14”事件以及新疆“7.5”事件等，泰国华文媒体都有着积极的表现。特别是牵涉中国切身利益的台湾问题上，泰国华文媒体更是立场鲜明，坚决拥护“一个中国”原则。即使是台湾《联合报》控股的《世界日报》也体现出偏向中国大陆的立场，如泰国《世界日报》办报信条之一就是“为促进台湾海峡两岸的交流与和平多尽心力”。1999年7月，泰国华文媒体对时任台湾总统李登辉接受“德国之声”电台采访时将两岸关系定位为“国家与国家、至少是特殊的国与国关系”的言论进行连续几日刊登有关批驳的文章和报道：《中华日报》表示，“世界上只有一个中国，台湾是中国的一部分。这不仅是北京一再强调的原则立场，也是国际社会及海外华人、华侨的共识”。《世界日报》发表了《李登辉“两国论”台海安全蒙阴影》的社论，指出“台湾多数民众认同两岸是一个中国，只有少数人极力主张‘台独’，李登辉出此险招，是拿

台湾人民的生命安全作赌注”。泰国华文媒体除了对于一切“台独”言论及时予以揭露和批判外，对两岸关系发展、交流也非常关注及重视。如2005年4月连战访问中国大陆期间，泰国华文媒体均在头版登载文章，积极评价连战大陆之行。2006年在纪念江泽民《为促进祖国统一的完成而继续奋斗》重要讲话发表十一周年之际，泰国华文媒体均重温“江八点”和“胡四点”，期盼中国的和平统一。

国际形象体现了一个国家的美誉度和亲和力，反映了一个国家被认可的程度，国际形象是无形的战略资产，是中国软实力的重要内容。泰国华文媒体在地缘及心理上都与泰国当地更为接近，华文媒体不仅熟悉中国的特点，也熟悉泰国当地的风俗习惯、媒体市场、民众特征及心理，从而在报道的角度和内容上更能够贴近泰国当地民众。因此，泰国华文媒体的报道更能很好的向泰国人民传递中国的正确信息，展示中国改革发展的新成就，积极传递中华文明的精髓精华，并对祖国中国的各项政策进行解释，从而消除泰国民众对中国的误解及偏见，博取泰国当地人的好感，呈现出中国和平、负责任大国等良好的国际形象，从而无形当中促进了中国软实力的提升。

三、影响泰国华侨华人发挥作用的主要因素及建议

泰国华侨华人是中国与泰国文明对话、经贸合作与文化教育交流的桥梁，是提升中国在泰国甚至在东南亚软实力的重要途径，然而由于背景、时间以及所处环境等原因，使得不同时期的华侨华人对中国的认同性和疏进等方面存在着差异，因此泰国华侨华人在发挥作用的方式及效能等方面则不同。

1、泰国及中国政府政策因素

泰国从素可泰时期（1238—1438年）到曼谷王朝拉玛五世（1868—1910年）泰国都采取了大国平衡、均势外交策略，“泰国利用外国之间的矛盾，与一个强国结盟以牵制或抑制另外一

个大国的政策，是数百年来在对外关系中惯用的一种手法，而且大都取得了成功。”^[8]泰国国王拉玛五世朱拉隆功曾说过：“泰国是一个小国，人口有限，不能与列强进行战争，必须八面玲珑与人无争，不能过分亲近某一强国，亦不可过分疏远某一强国。”^[9]实行大国平衡的外交政策便成为后来泰国历届政府一直所奉行的圭臬。泰国虽是东盟成员国与中国关系最为亲密的国家之一，但同时泰国也不愿意泰国亲近中国，而疏远了与传统盟友国的关系。因由于地缘因素以及泰国经济发展的需要，泰国与中国的关系不断加强，泰国在密切发展与中国的关系的同时，依然继续保持与其他国家的长期盟友关系，如：在保持与中国友好关系的同时，泰国还继续加强与美国的军事和安全合作，在中美两国之间保持平衡的关系，不偏不倚，不倒向任何一国，^[10]从而维护本国的外交独立性和自主性，达到捍卫自己利益的目的。“中泰一家亲”、“中泰手足情”虽然是中泰两国人民的共识，但是在国家利益面前，泰国政府还是会有一些相关的政策及法规影响华侨华人对中国在泰国软实力建设与发展中的作用。

中国国内相关部门已经认识到华侨华人在构建中国软实力过程中的重要作用，中国的外交、侨务政策的取向和发展，在很大程度上决定着华侨华人能否对中国在泰国软实力建设与发展中的作用，如19世纪50—60年代，在中国政府支持下的泰国共产党不断发展壮大并在泰国、中国都建立有关组织，与泰国军人政府对抗。因此，泰国共产党的活动加深了泰国当时军人政府对中国的敌意，当时的华侨华人也因此受到歧视及压迫，进而伤害了当时泰国华侨华人爱国爱乡的积极性。因此，中国相关政策、法规以及与泰国的关系将影响着华侨华人的未来与发展，影响华侨华人对中国在泰国软实力建设与发展中的作用。此外，中国外交及侨务政策对华侨华人的影响也很大，一直以来中国的外交及侨务政策虽然取得了一定的成绩，但还存在着一些问题，如中国太过重视泰国精英层面的华侨华人，而关注广大华侨华人发挥作用的少，导致大多数非精英层面群体的失落感，造成华侨华人内部凝聚力下

降，使得部分华侨华人的民族认同感、身份认同感有降低趋势^[11]。因此，中国可为泰国华侨华人搭建更能发挥作用的有效平台，如海外联络、教育及传播中华文化平台，因该平台的建设将使泰国华侨华人更好地发挥自身优势服务中国软实力的建设。

2、华侨华人自身及外部因素

华人接受同化能力很强，由于老一辈华人（古代华人和中泰混血大多已经完全融入泰国社会）随着时间的推移年纪已经很大，有的也已经过世，而且由于泰国政府实施了同化华人的政策，特别是从第六世王以来的同化华人政策使得众多的华人变为泰人，“华人加入泰国籍，将华人姓氏改为泰国姓氏（仅1970年，泰国申请更换姓名的约1万宗，华人占90%，基本上是将中文名改成泰文名，比较极端的，一些泰国华人到了第四代、第五代就已经没有中国姓名了。）^[12]”。目前泰国的华人大部分主要是第三代、第四代为主的新生代华裔，而新生代华裔在中国传统文化与现代西方文化、泰国文化之间进行比照，选择性地接受那些他们认为合适的传统，包括价值观念、生活规范、道德意识等，他们会带着实用性目的，而非出于强烈的民族情感去学习本族群语言，他们也不再完全坚持民族语言与文化的代际传承。因此新生代华裔无论是对传统中华文化还是当代中华文化的了解都不如其祖辈和父辈。^[13]他们身上的华族色彩相对淡薄，认同程度也呈减弱趋势。因此，由于自身的因素也会在无形中影响着泰国的华侨华人能否自觉地成为中国软实力的建设发展中的力量。此外，华侨华人社团资源整合不力，也会抵消他们在软实力建设中的作用。

泰国的外部环境也会对中国软实力构建产生或正或负面影响。当今世界正处在大变革、大调整的重要时期，尤其是随着中国的发展，硬实力的增强，西方发达国家对中国存在较大的“误读”，一些对中国非友好国家或政治人物总是会制造事端，宣扬“中国威胁论”，歪曲中国的形象。在这种背景下，少数华侨华人经不起蛊惑，也会随波逐流，成为诋毁中国形象的棋子。



如此一来，他们的一言一行不仅不能发挥在建设中国软实力中的作用，相反还会造成负面影响甚至伤害。^[14]

3、对提高中国软实力的建议

(1)、要充分认识泰国华侨华人在构建中国国家软实力中的独特作用，不仅要开展华侨华人和软实力相结合的研究，培养既懂外交又懂侨务工作的人才，还要加强对泰国华侨华人在构建和发展中国软实力作用的引导，针对不同时期、不同地区、不同层次的华侨华人制定不同的侨务工作策略，善用软实力，避免软实力元素的“硬包装”及过多的“官包装”。同时还需为泰国华侨华人搭建更能发挥作用的有效平台，如海外联络、教育及传播中华文化平台，因该平台的建设将使泰国华侨华人更好地发挥自身优势服务中国软实力的建设。

(2)、充分发挥华人社会“三宝”（华侨华人社团、华文教育和华文媒体）在泰国传承和发展中华文化的作用，中国侨务工作需协助泰国华人社会在泰国开展有关中国饮食、中医、音乐和戏曲、武术、服装及各种习俗的嘉年华活动，通过华人社会“三宝”更好地宣传中华文化、介绍中国的经济和政治状况，加深新生代华裔和其他族裔对中国文化的了解和认同。

(3)、充分深度挖掘地方特色，发展华文文化产业。通过华文文化产业可以给泰国华侨华人社会的发展注入一股源源不断的强大动力，而通过华文文化产业的实践者——泰国华侨华人则能向泰国乃至全世界传播中国的文化价值，不仅能赢得巨大的经济利益，还无形中提升了中华文化软实力的影响范围。

随着中国在东盟乃至全球的强势崛起，建设国家软实力变得更加迫切。泰国的华侨华人是中泰双方关系发展过程中可以倚靠的一股重要的力量，是连接两国关系的桥梁，在中泰关系中发挥着建设性作用。泰国华人社团不仅凝聚了华人社会力量，传承中国传统文化习俗，而且积极宣传中国发展模式，加深了泰国民众对于中国的了解；华文教育积极主动的承担了传承中华文化并培养新生代华裔的民族文化认同的责任；泰国华文媒体则积极主动向泰国人民传递中国的正确信息，推动中华优秀传统文化走向泰国等成为世界了解中国的重要窗口。泰国华人社会三宝的日益壮大，使更多有关中国的文化、社会、内政外交等新闻被泰国社会所认知，中国软实力不断增强。而在泰国政治经济中举足轻重、对发展中泰友谊起到重要的稳定剂作用、也直接影响到泰国本土民众对中国看法的华侨华裔在泰国不仅对中国文化艺术、现实国情和发展模式有着推广的作用，对中国对外政策的解释、核心价值观的传播等起到了作用，而且还是中泰两国政治的“桥梁”、经济的“润滑剂”，因此，具有独特优势的泰国华侨华人是中国在泰国软实力提升和发展的重要力量。

【参考文献】

- [1] 庄国土. 文化相似性和中泰关系: 历史的视角[J]. 华侨大学学报: 哲学社会科学版, 2013, (2).
- [2]. [泰]修朝. 921耀华力事件始末[M]. 张仲木, 等, 编. 泰中研究: 第1辑. 曼谷: 华侨崇圣大学泰中研究中心, 2003.
- [3] [泰]张仲木. 中古泰中经贸中华侨华人的角色[M]. 张仲木, 等, 编. 泰中研究: 第1辑. 曼谷: 华侨崇圣大学泰中研究中心, 2003.
- [4] 庄国土. 文化相似性和中泰关系: 历史的视角[J]. 华侨大学学报: 哲学社会科学版, 2013, (2).
- [5] [泰]罗莎琳, 安阿农, 黄旺贵译. 中国文化对泰国文化的影响[J]. 创新. 2008, (6).
- [6] [泰]芭尼·盖威素. 现代泰语的汉语借词[D]. 朱拉隆功大学硕士学位论文. 1983.
- [7] [泰]刘琪. 潮州文化在泰华社会的传承与嬗变[J]. 汕头大学学报: 哲学社会科学版, 2015, 4.
- [8] 梁源灵. 泰国的外交及其成就[J]. 东南亚纵横, 1995 (4): 40.
- [9] 梁源灵. 泰国的外交及其成就[J]. 东南亚纵横, 1995 (4): 40.
- [10] 岳蓉. 泰国的外交策略与其现代化的发展[J]. 贵州师范大学学报: 社会科学版, 1998: 52.
- [11] 黄平等. 华侨华人在中国软实力建设中的作用研究[M]. 北京: 经济科学出版社, 2015.
- [12] 林谦. 泰国第六世王以来的同化华人政策[J]. 世界史研究动态, 1982. (2).
- [13] 沈玲. 泰国新生代华裔的国家认同与文化认同研究[M], 北京: 社会科学文献出版社, 2016.
- [14] 黄平等. 华侨华人在中国软实力建设中的作用研究[M]. 北京: 经济科学出版社, 2015.



赣南客家祭祀文化简述¹

Brief introduction of Gannan hakka worship culture

[中国]汪高文、丁香香
南昌大学 人文学院中文系、客赣方言与语言应用研究中心

【摘要】文化反映了一个族群的特征，体现了这个族群的社会心理和人文背景，蕴含着这个族群的精神特质、人生看法和思维方式。赣南客家祭祀文化作为客家文化的重要组成部分，折射出赣南客家人的生活方式、文化信仰及精神状态。对赣南局部地区客家祭祖、祭拜神明的仪式和用语进行分析，从而透视出赣南客家人的生活状态和精神品质。

【关键词】祭祀；祖宗；神明；赣南客家文化

Abstract

The culture reflects the character of a group, and embodies the social psychology and cultural background of the group, it also contains the spirit, outlook of the life and the way of thinking of the group. Gannan Hakka worship culture as an important part of hakka culture, reflects the Gannan hakka's way of life, cultural beliefs and mental status. Through the analyze of the ceremony and expressions about Gannan some area hakka worship ancestor and gods , so as to reveal the Gannan hakka people's living conditions and mental quality.

Keywords: Worship; Ancestor; The gods; Gannan hakka culture

1 * 本项研究得到了2014年度江西省社会科学“十二五”规划项目“江西境内客赣交界地带方言研究”（编号：14YY20）和2014年度江西省高校人文社会科学研究项目“彭泽方言综合研究”（编号：YY1408）资助。

祭祀活动自古有之，是人类一种近乎本能的行为。祭祀是华夏文化的一部分，也无不体现了儒家礼仪的思想精髓。从祭祀对象的角度，通常将祭祀分为三类：天神、地祇、人鬼。《左传·成公十三年》曾言“国之大事，在祀与戎”，²可见祭祀的地位之高。祭祀主要由祭祀仪式和祭祀用语组成，仪式体现对祭祀者的重视，语言彰显对祭祀者的敬意。这些祭祀仪式和用语是一个地区或民族文化的载体，是文化的重要组成部分。

一、赣南客家人的祭祀情结

客家人是中华民族在特定的地理和历史条件下形成的一支重要民系。赣南是历史上客家人重要的集散地和当今客家人最大的聚居地，最早的赣南客家先民基本上在晋末至宋末这段时间从中原迁来，主要分布在赣南北的宁都、石城、兴国、于都、瑞金北部诸县；之后一次大迁移是在元明时期，主要分布在赣南中部的南康、赣县等地区。这些从中原地区千里迢迢迁来的客家先民在与当地土著居民的融合过程中形成了独特的生存方式和社会文化。在祭祀方面更是有自己独特的仪式和用语。

“崇先报本”可以说是他们骨子里的血脉，感谢祖先将优秀的中原文化带到现居地的同时，这种祖先崇拜也让他们在面对生存压力和外族挑战时，表现出强大的毅力，从而克服困难，争取光宗耀祖。对祖宗的祭祀既是感念也是他们对自我身份的追踪，一种文化上的认同。在迁徙与融合的过程中，赣南客家人定居山区，生存环境恶劣，在与大自然、当地土著居民的搏斗中，充满了险阻与艰辛，他们需要神明的帮助或是心理安慰，需要神明帮助自己战胜困难，摆脱苦难。因此对神明的崇拜和敬畏也就更加明显和隆重。祭祀分为祭祖宗和祭神明。本文主要依据作者家乡（赣州市兴国县）局部地区的祭祀习俗，由此观察赣南地区的祭祀习俗文化。

二、赣南客家人独特的祭祀文化

（一）祭祖情结

对祖宗的祭祀是一种对自身身份的认可与追寻，这样的情结是在特殊的迁徙文化中形成的。他们除却平时的缅怀，大型的祭祖活动主要在春节、清明和七月半（中元节）。

春节祭祖是一件重大的事情。每年农历除夕前一天家家户户都要提着祭品，带着牲畜去祠堂拜祭，在祖宗的灵位前宰杀鸡鸭，边杀边说“祖宗婆奶，来食消化哦”，即来吃祭品了。把血滴在纸钱上，挂在祖宗的龛位旁边。第二天一早，即除夕那天，赣南大部分地区延续着过早年的习俗，天还没亮便要把年夜饭做好，家里的四方、鸡笼鸭笼的前面都要点上香烛，所有的菜都要祭拜过祖先后才能端上桌食用，桌上要多摆碗筷，等着祖先们来享用。吃年夜饭时，老人和不会走路的小孩都要上桌，一起吃团圆饭。

祭拜祖先都是以家为单位独自进行的。吃完年夜饭后，去祠堂祭拜，老一辈的会把家族的发展脉络讲一遍，家族由来、族谱编纂、祖上的光辉事迹、祖上的品质都会在这个时候说给孩子听，希望他们能记住祖德，光宗耀祖。祭拜时每家人员按辈分长幼排列，诚心礼拜，六叩头，向祖宗汇报一年的成就以及下一年的计划，祈求祖宗荫庇。

清明节祭祖扫墓是中华民族的一项固定习俗。赣南客家人在沿袭这一习俗的同时，又有自己独特的发展方式。在给祖先祭扫的同时，也给仙去的秀才、官员和不知名人物的祭扫，彰显客家崇文重礼的精神特质，联结着不同家族的文化认同。

七月半（中元节）在赣南是非常受重视的祭祖大节。在那一天，要写好包纸钱的封面，封面上写明孝敬人的姓名、辈分，受用人的姓名、辈分，孝敬的时间等，把纸钱包好。杀牲畜时必须格外小心，只能把血滴在故去的祖先名字上，不能把血滴在孝敬人的名字上面，否则为不吉利。傍晚时分，在屋角选一处空旷的地方，插好香烛，便把这些写好祖先名字的纸钱袋烧掉，

²（春秋）左秋明著，蒋冀骋点校：《左传》.岳麓出版社，2006年11月。



给祖先们在阴间使用。在晚上吃饭前，全家一起恭恭敬敬的站在供桌前，拿着点燃的香，虔诚祭拜，同时小声呼唤着祖先的名字，叫他们回家来享用祭品，如果有虫子出现在家中，说明是祖先的鬼魂来了，是不可以追打的。

家里有老人过世后，第一个七月半，则格外隆重。除去烧纸钱，在供桌前祭拜，这个老人的子女还要去坟头烧祭品，这些祭品非常丰富，阳间的一切生活用品都可以由纸做成，如房子、车子、衣服、鞋子、手机、电视、电脑等等。子女守在坟头和故去的老人聊天，呼唤他出来领祭品，同时也说说自己的近况，表达自己的思念和祈求保佑。

祭祖期间，言语要恭顺得体，忌粗俗随便；辈分不可乱，称呼不可乱；着装得体，忌背心短裤；要诚心恭敬，忌胡乱言语；说话小声随和，不可大声喧哗谈笑；叩头要诚心祷告，不可随便敷衍。祭祖期间，言行举止都要得体谨慎，彰显出自己的孝心、诚心、敬心。

（二）祭拜神明

赣南客家人对神明的祭拜是非常虔诚的。每个月的初一十五必要在家里的四方点上香烛，双手捧着新鲜米饭、茶水、酒祭拜，米饭必须盛得圆形的满满一碗，放完鞭炮后，口中小声念着：“观音奶奶哦、朝天君哦、天观神哦，来吃饭啊！我咯细人嘞在外面，帮我看稳哈嘞。”（即观音菩萨、朝天君、天观神，来吃饭啊！我的小孩子在外面，帮我看着点啊）说完把茶水、酒倒在外面，寓意神明享用。平时祭拜神明，衣衫不整，被视为对神明的不敬；米饭太少；被视为对神明吝啬；捧着祭品而不叩头，并且神情散漫，被视为对神明不诚心。

灶祭是一种源远流长的礼俗，赣南客家人很好的继承并发扬了这一习俗。灶神在民间称为“灶君”、“灶王”、“灶王爷”、“灶婆婆”，是客家人最为信奉的神灵。灶是家庭的象征，所谓“香火”不能断，指的便是灶里的火。“灶王爷的横批——一家之主”、“灶王爷贴在腿肚子上——人走家搬”，这几句歇后语都表明了灶君的地位，平素乔迁搬新家，灶君是一定

要带过来祭拜的，灶君就如守护神一般。怀孕了、生小孩了、搬新家了、发大财了、生病了、做噩梦了都是要去向灶婆婆禀告一下的，表达对她的感谢或是祈求保佑。

灶婆婆的祭拜主要集中在小年那天。等到祭拜的那一天，家家户户都要对灶前（厨房）进行大清洗，锅碗瓢盆、灶台、灶面、神龛都要清洗的干干净净，将原来的灶神像及对联撕下，和香烛杆一起烧掉，寓意“送灶”。在灶神神龛的两旁贴上新对联，祈求平安。一般由男性捧上鸭肉、猪肉、鱼、茶、酒、干果等祭品，对着灶婆婆六叩头，口中说些“感谢或求平安的话，并叫她享用食物”。在灶神神龛的旁边点上一台小油灯，并且时时添加香油，确保灶灯一天一夜不灭。

对灶婆婆的敬重连带着对厨房也十分敬重。厨房里东西的名字大都和灶有关，如厨房叫做“灶前”，由砖土砌成的灶叫做“大灶”，大灶的口叫做“灶口”，口的两面叫做“灶面”，灶台上的油灯叫做“灶灯”，厨房里的炊具叫做“灶具”，很久不做饭的灶叫做“冷灶”，煮饭用的簋子叫“灶簋”，灶台上的虫子叫做“灶鸡嘞”，可见灶婆婆对他们的生活影响之深。

对灶的敬重，灶前（厨房）自然就有禁忌。打赤膊[ta³¹tɕ^h a⁵⁵bo⁵⁵]、衣衫不整、披头散发，被视为对灶神最大的不敬；灶台上的蟑螂、灶鸡（嘞）不可以拍打或是追赶，不然会受到惩罚；灶台上面不可以放置刀具等用品，灶台上的东西要轻拿轻放，以免把灶婆婆吓跑；不可以用棍棒敲打灶口、灶台等地方；不可以把脚驾在灶口、灶面上面，以免得罪灶婆婆。

每年农历的九月初一到初九是赣南客家人最为盛大的斋节，称为“斋九皇”。九皇老爷在赣南客家人心中是一个非常灵验且贤明的神明，他们非常敬畏九皇老爷，相信他能帮他们消除苦痛，并且评判善恶。在这九日中，实行不杀生、不沾荤腥的斋律。

农历八月的最后一天就是请九皇老爷的日子，要打扫庙里的卫生，设置祭台，放鞭炮，

把九皇老爷从天上请下来，把九皇老爷的画像挂在神椅上方，之后便有领头的人住在庙里，照看香火。家家户户在九月初一之前，就把家中大小物件洗得干干净净，在之后的九天要远离荤腥，静心吃斋。在这期间，家家户户都会带上祭品，炸好果子，去庙里进香，供奉九皇神灵以祈求平安如意。在这几天，九皇老爷会下凡附在普通人的身上，人们可以去求九皇老爷办事情，如小孩子最近总是生病要怎么解除？最近运气不好，有没有办法破解？或是问家人接下来一年的运气，问风水，或是问能不能做某事，或是问结婚乔迁的良辰吉日。

在每年“斋九皇”的最后一天，也就是农历九月初九，整个庆祝仪式将达到高潮。那一天，每家每户都会带上丰盛的祭品，清洗好手足，集体跪在祭台前朝拜九皇爷，场面十分壮观。晚上在大家的一片祭拜中把九皇爷送走。第二天，就是九月初十，便是开荤的日子，领头人会在庙里杀鸡杀鸭，做一桌丰盛的饭菜犒劳这几天帮忙的人。

三、赣南客家祭祀常用语

祭祀用语	含义
祖宗婆奶	概指男性和女性祖先
跪	跪
叩头	磕头
看台	指在长辈死去的第一年的新年初二去他家里或祠堂的祭台前祭拜
纸钱	冥币
果子	油炸的面粉类食品，颜色金黄
灶婆婆	灶王爷
送灶	指把灶王爷送上天
灶鸡嘞[lei ²⁴]	专指在灶台上活动并鸣叫的蟋蟀
灶箬	把米煮好后捞到饭甑的用具，由竹篾制成
灶灯	用一个小平碗盛着油，将灯芯的一半放于油中，将露出油面的一头点燃，一般放置在灶王爷左边
打赤膊[ta ³¹ tʂ ^h a ⁵⁵ bo ⁵⁵]	指上身不穿衣服
来食（吃）消化哦	指叫祖先来享用祭品，特指血祭
转来享用哦	指叫已逝的长辈回来吃祭品
保佑冇[mao ⁵³]病冇[mao ⁵³]疼	祈求神明或祖先保佑自己没有病痛，祭拜时常用
看下没[tʂoŋ ⁵⁵]到啦嘛格	看下是不是撞到了什么？这个什么指阴间的鬼魂，身体不适时祭拜祖先或神明时常用

四、祭祀文化透视

客家祭祀文化历史悠久，内容丰富，是客家文化中具有代表性的特色之一，能够彰显客家人民和客家文化的特质。安土重迁是农业社会的典型特征，客家先民为了生存不得不一次又一次的



外迁，在迁徙的过程中，他们失去故土和亲人。因此他们更懂得家乡的可贵，更难舍弃家乡的那份情谊。对祖宗的祭祀便成了他们怀念故土和亲人的情感寄托。

（一）敬祖重祖，怀念故乡

赣南客家先民虽然在迁徙的过程中远离了故土，但中原地区几千年来的文化烙印已深深地印在心里。不管走得有多远，他们对祖宗、对家乡的眷恋都不会减少。在大型的祭祀活动上，客家先人总是不忘教育后人要记住自己的根，记住自己的身份，要心系故乡和亲人。种种祭祀活动，都是对自己身份的一次寻求和认可。无论是取得成就还是遇到挫折，总是不忘和祖先说一说，寻求庇佑的同时也希望从先人那里取得勇气。他们重视自己的祖先，添丁乔迁必要和祖先报喜，每一次的祭祀都是他们对祖先的又一次缅怀。正所谓“摘瓜念藤，念祖寻根”，心中有根才行得更踏实。

（二）崇文尚文，重视教育

赣南客家先民十分崇尚教育。一方面是客家先祖的影响，客家祖先多为贵族，书香世家，自然有很高的文化教养和很强的儒家教育观念。另一方面，又与他们迁徙后的生活环境有关。赣南地区多深山荒林，生活条件艰苦，读书无疑是他们改变生活状况的最好出路。每年清明

祭祀都要祭拜有名的官员、秀才，甚至在他们的坟头种上葱（祈求子孙聪明），祠堂也为先祖中的文化名人专门立牌位，以激励后代子孙努力进取，光宗耀祖，这体现着客家先民对文化的崇尚。

（三）敬畏神明，多神信仰

民间信仰向来复杂，不管什么神明，只要能够保佑他们避免灾难、子孙兴旺，都可以为己所用。赣南客家先民在艰苦的山区环境中，信仰的神明更加复杂，典型的多神信仰。最为常见的是观音娘娘、灶神、土地公公、财神、九皇爷等等，它们深深影响着客家人的生活，满足了人们的精神需求。有事有难必要请示神明，让神明破解。对神明的祭拜，他们也是十分虔诚，毫不马虎。他们赋予神明以生命，认为自己的行为自有神明在考察，神明自会惩恶扬善，公平判决。在大多数人心中，神明起着道德自律的作用，引导人们注重自身行为，积极向善。

赣南客家祭祀文化历史悠久，源远流长，是客家文化的重要历史积淀。赣南客家祭祖和祭拜神明的仪式和用语都是在独特的地理环境和文化环境中形成的，它们体现了赣南客家人敬祖念乡、崇文重教、敬畏神灵的精神特质，指引着他们扎根前行。

Fa Nuea Journal

FACULTY OF HUMANITIES CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY



คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University

80 หมู่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลบ้านคู อำเภอมือเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์ 0 5377 6013 ต่อ 1210 โทรสาร 0 5377 6025



【参考文献】

- [1]吴永章.《客家传统文化概说》[M].广西教育出版社、广西师范大学出版社,2000.
- [2]钟敬文.《民俗学概论》[M].上海文艺出版社,1998.
- [3]罗常培《语言与文化》[M].语文出版社,1989年.
- [4]饶长溶《客家风情》[M].中国社会科学出版社,1993年.
- [5]刘佐泉.《客家历史与传统文化》[M].河南大学出版社,1991.
- [6]罗勇,林晓平,钟俊昆.《客家文化特质与客家精神研究》[M].黑龙江人民出版社,2006.
- [7]林晓平.《中国人崇拜祖先的传统》[M].北京科学技术出版社,1995.
- [8]房学嘉.《客家源流探奥》[M].广东高等教育出版社,1994年.
- [9]罗勇.《客家赣州》[M].江西人民出版社,2004年.
- [10]彭林.《中国祭祀文化简论》[J].中国传统文化研究,2012年02期.
- [11]索南旺杰.《热贡山神祭祀文化研究》[D].中央民族大学,2007年.
- [12]肖毓.《论布依族祭祀文化的特征》[J].兴义民族师范学院学报,2011年02期.
- [13]张玉婷.《客家谚语文化透视》[D].赣南师范学院,2012年5月.